EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 16.7.2025
COM(2025) 415 final

ANNEX 2

BIJLAGE

bij

Voorstel voor een BESLUIT VAN DE RAAD

betreffende de ondertekening, namens de Europese Unie, van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen cybercriminaliteit; Versterking van de internationale samenwerking voor de bestrijding van bepaalde strafbare feiten die worden gepleegd door middel van informatie- en communicatietechnologiesystemen en voor het delen van bewijs in elektronische vorm met betrekking tot ernstige strafbare feiten

Bijlage II

Definitieve tekst van het verdrag

Verdrag van de Verenigde Naties tegen cybercriminaliteit;

Versterking van de internationale samenwerking voor de bestrijding van bepaalde strafbare feiten die worden gepleegd door middel van informatie- en communicatietechnologiesystemen en voor het delen van bewijs in elektronische vorm met betrekking tot ernstige strafbare feiten

Inleiding

De staten die partij zijn bij dit verdrag,

Gelet op de doelstellingen en beginselen van het Handvest van de Verenigde Naties,

Erop wijzend dat informatie- en communicatietechnologieën weliswaar een enorm potentieel hebben voor de ontwikkeling van samenlevingen, maar ook nieuwe kansen creëren voor daders, kunnen bijdragen tot de toename van het aantal criminele activiteiten en de diversiteit daarvan en negatieve gevolgen kunnen hebben voor staten, ondernemingen en het welzijn van individuen en de samenleving als geheel,

Bezorgd over het feit dat het gebruik van informatie- en communicatietechnologiesystemen aanzienlijke gevolgen kan hebben voor de omvang, snelheid en reikwijdte van strafbare feiten, waaronder delicten in verband met terrorisme en transnationale georganiseerde misdaad, zoals mensenhandel, migrantensmokkel, de illegale vervaardiging van en handel in vuurwapens, hun onderdelen, componenten en munitie, drugshandel en de handel in cultuurgoederen,

Overtuigd van de noodzaak om bij voorrang een mondiaal strafrechtelijk beleid te voeren dat gericht is op de bescherming van de samenleving tegen cybercriminaliteit, onder meer door passende wetgeving aan te nemen, een gemeenschappelijk begrip van strafbare feiten en procedurele bevoegdheden vast te stellen en internationale samenwerking te bevorderen om dergelijke activiteiten op nationaal, regionaal en internationaal niveau doeltreffender te kunnen voorkomen en bestrijden,

Vastbesloten om een veilig toevluchtsoord te ontzeggen aan degenen die zich bezighouden met cybercriminaliteit door deze misdaden te vervolgen, waar ze zich ook voordoen,

Benadrukkend dat de coördinatie en samenwerking tussen staten moeten worden verbeterd, onder meer door technische bijstand en capaciteitsopbouw, met inbegrip van de overdracht van technologie onder onderling overeengekomen voorwaarden, aan landen, met name ontwikkelingslanden, op hun verzoek, teneinde de nationale wetgeving en kaders te verbeteren en de capaciteit van de nationale autoriteiten om alle vormen van cybercriminaliteit, met inbegrip van de preventie, opsporing, het onderzoek en de vervolging ervan, aan te pakken, en in dit verband de rol van de Verenigde Naties te benadrukken,

Erkennende het toenemende aantal slachtoffers van cybercriminaliteit, het belang van het verkrijgen van gerechtigheid voor die slachtoffers en de noodzaak om tegemoet te komen aan de behoeften van personen in kwetsbare situaties bij maatregelen ter voorkoming en bestrijding van de onder dit verdrag vallende strafbare feiten,

Vastbesloten internationale overdrachten van als gevolg van cybercriminaliteit verkregen goederen doeltreffender te voorkomen, op te sporen en te bestrijden en de internationale samenwerking bij het terugvorderen en teruggeven van opbrengsten van de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten te versterken,

Rekening houdend met het feit dat het voorkomen en bestrijden van cybercriminaliteit een verantwoordelijkheid van alle staten is en dat zij met elkaar moeten samenwerken, met de steun en betrokkenheid van relevante internationale en regionale organisaties, alsmede niet-gouvernementele organisaties, maatschappelijke organisaties, academische instellingen en entiteiten uit de particuliere sector, willen hun inspanningen op dit gebied doeltreffend zijn,

Erkennend dat het belangrijk is een genderperspectief te integreren in alle relevante inspanningen ter voorkoming en bestrijding van de strafbare feiten die onder dit verdrag vallen, in overeenstemming met het nationale recht,

Indachtig de noodzaak om rechtshandhavingsdoelstellingen te verwezenlijken en de eerbiediging van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden te waarborgen, zoals verankerd in de toepasselijke internationale en regionale instrumenten,

Erkennend het recht op bescherming tegen willekeurige of onrechtmatige inmenging in de persoonlijke levenssfeer en het belang van de bescherming van persoonsgegevens,

Waardering uitsprekend voor de werkzaamheden van het Bureau van de Verenigde Naties voor drugs- en misdaadbestrijding en andere internationale en regionale organisaties ter voorkoming en bestrijding van cybercriminaliteit,

Herinnerend aan de resoluties 74/247 van de Algemene Vergadering van 27 december 2019 en 75/282 van 26 mei 2021,

Rekening houdend met de bestaande internationale en regionale overeenkomsten en verdragen inzake samenwerking in strafzaken, alsmede met soortgelijke verdragen die tussen lidstaten van de Verenigde Naties bestaan,

Zijn het volgende overeengekomen:

Hoofdstuk I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Doelstelling

Met dit verdrag wordt beoogd om:

(a) maatregelen te bevorderen en te versterken om cybercriminaliteit efficiënter en doeltreffender te voorkomen en te bestrijden;

(b) de internationale samenwerking bij het voorkomen en bestrijden van cybercriminaliteit te bevorderen, te vergemakkelijken en te versterken; en

(c) de technische bijstand en capaciteitsopbouw ter voorkoming en bestrijding van cybercriminaliteit te bevorderen, te vergemakkelijken en te ondersteunen, met name ten behoeve van ontwikkelingslanden.

Artikel 2

Definities

In dit verdrag wordt verstaan onder:

(a) "informatie- en communicatietechnologiesysteem": een apparaat of groep van onderling verbonden of bij elkaar behorende apparaten, waarvan er een of meer, overeenkomstig een programma, elektronische gegevens automatisch verzamelen, opslaan en automatisch verwerken;

(b) "elektronische gegevens": een weergave van feiten, gegevens of begrippen in een vorm die geschikt is voor verwerking in een informatie- en communicatietechnologiesysteem, met inbegrip van programma's die een informatie- en communicatietechnologiesysteem een bepaalde functie kunnen laten vervullen;

(c) "verkeersgegevens": elektronische gegevens met betrekking tot een communicatie door middel van een informatie- en communicatietechnologiesysteem, gegenereerd door een informatie- en communicatietechnologiesysteem dat deel uitmaakte van de communicatieketen, met vermelding van de oorsprong, de bestemming, de

route, het tijdstip, de datum, de omvang, de duur of de soort onderliggende dienst van de communicatie;

(d) “inhoudelijke gegevens”: alle andere elektronische gegevens dan abonnee-informatie of verkeersgegevens die betrekking hebben op de inhoud van de gegevens die door een informatie- en communicatietechnologiesysteem worden doorgegeven, met inbegrip van, maar niet beperkt tot, afbeeldingen, tekstberichten, spraakberichten, audio- en video-opnamen;

(e) “dienstverlener”: elke publieke of private entiteit die:

i) de gebruikers van zijn dienst de mogelijkheid biedt om te communiceren door middel van een informatie- en communicatietechnologiesysteem; of

ii) elektronische gegevens verwerkt of opslaat namens een dergelijke communicatiedienst of gebruikers van een dergelijke dienst;

(f) “abonnee-informatie”: informatie die in het bezit is van een dienstverlener en die betrekking heeft op abonnees van zijn diensten, met uitzondering van verkeers- of inhoudelijke gegevens, en aan de hand waarvan het volgende kan worden vastgesteld:

i) de gebruikte soort communicatiedienst, de daarmee verband houdende technische voorzieningen en de duur van de dienst;

ii) de identiteit, het post- of geografisch adres, het telefoon- of ander toegangsnummer, de facturerings- of betalingsinformatie van de abonnee, die beschikbaar is op basis van de dienstenovereenkomst of -regeling;

iii) alle andere informatie op de plaats van installatie van de communicatieapparatuur die beschikbaar is op basis van de dienstenovereenkomst of -regeling;

(g) “persoonsgegevens”: gegevens die betrekking hebben op een geïdentificeerd of identificeerbaar natuurlijk persoon;

(h) “ernstig misdrijf”: een handeling waar een vrijheidsstraf met een maximum van ten minste vier jaar of een zwaardere straf op staat;

(i) “goederen”: elke soort goed, hetzij lichamelijk hetzij onlichamelijk, hetzij roerend hetzij onroerend, hetzij tastbaar hetzij ontastbaar, met inbegrip van virtuele goederen, en rechtsbescheiden of instrumenten waaruit de eigendom of andere rechten ten aanzien van dit goed blijken;

(j) “opbrengsten van misdrijven”: alle goederen die direct of indirect zijn voortgekomen uit of verkregen door het plegen van een strafbaar feit;

(k) “bevriezing” of “inbeslagneming”: het tijdelijk verbieden van de overdracht, omzetting, vervreemding of verplaatsing van goederen of het tijdelijk aanvaarden van het beheer van of zeggenschap over goederen op basis van een door de rechter of andere bevoegde autoriteit afgegeven bevel;

(l) “confiscatie”: het ontnemen van goederen op last van een rechtbank of andere bevoegde instantie, waaronder in voorkomend geval ook verbeurdverklaring valt;

(m) “gronddelict”: elk strafbaar feit als gevolg waarvan opbrengsten zijn voortgekomen die het voorwerp kunnen worden van een strafbaar feit als omschreven in artikel 17 van dit verdrag;

(n) “regionale organisatie voor economische integratie”: een door soevereine Staten in een bepaalde regio opgerichte organisatie, waaraan haar lidstaten bevoegdheden hebben overgedragen ten aanzien van de in dit Verdrag geregelde aangelegenheden en die, in overeenstemming met haar interne procedures, gemachtigd is dit Verdrag te bekrachtigen, te aanvaarden, goed te keuren dan wel hiertoe toe te treden; verwijzingen naar “staten die partij zijn” in dit verdrag zijn binnen de reikwijdte van hun bevoegdheid tevens van toepassing op deze organisaties;

(o) “noodsituatie”: een situatie waarin er een aanzienlijk en imminent risico bestaat voor het leven of de veiligheid van een natuurlijke persoon.

Artikel 3

Toepassingsgebied

Dit verdrag is, tenzij in dit verdrag anders is bepaald, van toepassing op:

(a) het voorkomen, onderzoeken en vervolgen van de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten, met inbegrip van de bevriezing, inbeslagneming, confiscatie en teruggave van de opbrengsten van dergelijke strafbare feiten;

(b) het verzamelen, verkrijgen, bewaren en delen van bewijsmateriaal in elektronische vorm ten behoeve van strafrechtelijke onderzoeken of procedures, zoals bepaald in de artikelen 23 en 35 van dit verdrag.

Artikel 4

Strafbare feiten vastgesteld overeenkomstig andere verdragen en protocollen van de Verenigde Naties

1. Bij de uitvoering van andere toepasselijke verdragen en protocollen van de Verenigde Naties waarbij zij partij zijn, zorgen de staten die partij zijn ervoor dat overeenkomstig die verdragen en protocollen strafbaar gestelde feiten naar nationaal recht ook als strafbare feiten worden beschouwd wanneer zij worden gepleegd met behulp van informatie- en communicatietechnologiesystemen.

2. Niets in dit artikel mag worden uitgelegd als het vaststellen van strafbare feiten in overeenstemming met dit verdrag.

Artikel 5

Bescherming van soevereiniteit

1. Staten die partij zijn, zullen hun verplichtingen op grond van dit verdrag uitvoeren op een wijze die consistent is met de beginselen van soevereine gelijkheid en territoriale integriteit van staten en het beginsel van niet-inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van andere staten.

2. Niets in dit verdrag geeft een staat die partij is het recht om op het grondgebied van een andere staat rechtsmacht uit te oefenen en functies uit te voeren die volgens de nationale wetgeving exclusief voorbehouden zijn aan de instanties van die andere staat.

Artikel 6

Eerbiediging van de mensenrechten

1. De staten die partij zijn, zorgen ervoor dat de nakoming van hun verplichtingen uit hoofde van dit verdrag in overeenstemming is met hun verplichtingen uit hoofde van het internationaal recht inzake de mensenrechten.

2. Niets in dit verdrag mag zodanig worden uitgelegd dat het is toegestaan de mensenrechten of de fundamentele vrijheden te onderdrukken, met inbegrip van de rechten in verband met de vrijheid van meningsuiting, geweten, mening, godsdienst of overtuiging, vreedzame vergadering en vereniging, overeenkomstig en op een wijze die in overeenstemming is met het toepasselijke internationale recht inzake de mensenrechten.

Hoofdstuk II

Strafbaarstelling

Artikel 7

Wederrechtelijke toegang

1. Elke staat die partij is, stelt de nodige wetgevende en andere maatregelen vast om de wederrechtelijke toegang tot het geheel of een deel van een informatie- en communicatietechnologiesysteem, indien deze toegang opzettelijk is verkregen, strafbaar te stellen krachtens zijn nationale recht.

2. Een staat die partij is, kan eisen dat het strafbare feit moet zijn gepleegd door inbreuk te maken op veiligheidsmaatregelen, met de bedoeling elektronische gegevens te verkrijgen of met andere oneerlijke of criminele bedoelingen of met betrekking tot een informatie- en communicatietechnologiesysteem dat is verbonden met een ander informatie- en communicatietechnologiesysteem.

Artikel 8

Wederrechtelijke onderschepping

1. Elke staat die partij is, stelt de nodige wetgevende en andere maatregelen vast om het opzettelijk en wederrechtelijk onderscheppen, met technische middelen, van niet-openbare overdrachten van elektronische gegevens naar, vanuit of binnen een informatie- en communicatietechnologiesysteem, met inbegrip van elektromagnetische emissies van een informatie- en communicatietechnologiesysteem dat dergelijke elektronische gegevens vervoert, strafbaar te stellen krachtens zijn nationale recht.

2. Een staat die partij is kan eisen dat het strafbare feit moet zijn gepleegd met oneerlijke of criminele bedoelingen, of in verband met een informatie- en communicatietechnologiesysteem dat is verbonden met een ander informatie- en communicatietechnologiesysteem.

Artikel 9

Interferentie met elektronische gegevens

1. Elke staat die partij is, stelt de nodige wetgevende en andere maatregelen vast om het opzettelijk en wederrechtelijk beschadigen, wissen, verslechteren, wijzigen of verwijderen van elektronische gegevens strafbaar te stellen krachtens zijn nationale recht.

2. Een staat die partij is, kan eisen dat de in lid 1 van dit artikel omschreven gedragingen ernstige schade moeten berokkenen.

Artikel 10

Interferentie met een informatie- en communicatietechnologiesysteem

Elke staat die partij is, stelt de nodige wetgevende en andere maatregelen vast om het opzettelijk en wederrechtelijk ernstig belemmeren van de werking van een informatie- en communicatietechnologiesysteem door het invoeren, verzenden, beschadigen, wissen, verslechteren, wijzigen of verwijderen van elektronische gegevens strafbaar te stellen krachtens zijn nationale recht.

Artikel 11

Misbruik van apparaten

1. Elke staat die partij is, stelt de nodige wetgevende en andere maatregelen vast om de volgende opzettelijke en wederrechtelijke handelingen strafbaar te stellen krachtens zijn nationale recht:

(a) het verkrijgen, produceren, verkopen, aankopen voor gebruik, invoeren, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen van:

i) een apparaat, met inbegrip van een programma, dat in de eerste plaats is ontworpen of aangepast met het oog op het plegen van een van de overeenkomstig de artikelen 7 tot en met 10 van dit verdrag strafbaar gestelde feiten; of

ii) een wachtwoord, toegangsgegevens, elektronische handtekening of soortgelijke gegevens waarmee toegang kan worden verkregen tot een informatie- en communicatietechnologiesysteem of een deel daarvan;

met de bedoeling dat het apparaat, met inbegrip van een programma, of het wachtwoord, toegangsgegevens, elektronische handtekening of soortgelijke gegevens worden gebruikt voor het plegen van een van de overeenkomstig de artikelen 7 tot en met 10 van dit verdrag strafbaar gestelde feiten; en

(b) het bezit van een goed als bedoeld in het lid 1, punt a), i) of ii), van dit artikel, met de bedoeling dat het wordt gebruikt voor het plegen van een van de overeenkomstig de artikelen 7 tot en met 10 van dit verdrag strafbaar gestelde feiten.

2. Dit artikel wordt niet uitgelegd als het opleggen van strafrechtelijke aansprakelijkheid wanneer het verkrijgen, produceren, verkopen, aankopen voor gebruik, invoeren, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, of het in lid 1 van dit artikel bedoelde bezit niet ten doel heeft een overeenkomstig de artikelen 7 tot en met 10 van dit verdrag strafbaar gesteld feit te plegen, zoals voor het uitvoeren van toegestane testen of het beschermen van een informatie- en communicatietechnologiesysteem.

3. Elke staat die partij is, kan zich het recht voorbehouden lid 1 van dit artikel niet toe te passen, mits het voorbehoud geen betrekking heeft op de verkoop, de verspreiding of het anderszins ter beschikking stellen van de in lid 1, punt a), ii), van dit artikel bedoelde goederen.

Artikel 12

Vervalsing in verband met informatie- en communicatietechnologiesystemen

1. Elke staat die partij is, stelt de nodige wetgevende en andere maatregelen vast om het opzettelijk en wederrechtelijk invoeren, wijzigen, wissen of verwijderen van elektronische gegevens wanneer dit resulteert in niet-authentieke gegevens met de bedoeling dat zij voor juridische doeleinden worden beschouwd of behandeld alsof

zij authentiek zijn, ongeacht of de gegevens al dan niet rechtstreeks leesbaar en begrijpelijk zijn, strafbaar te stellen krachtens zijn nationale recht.

2. Een staat die partij is, kan eisen dat er sprake moet zijn van frauduleuze intentie, of een soortgelijke oneerlijke of criminele bedoeling, alvorens de handeling strafbaar te stellen.

Artikel 13

Diefstal of fraude in verband met informatie- en communicatietechnologiesystemen

Elke staat die partij is, stelt de nodige wetgevende en andere maatregelen vast om het op de volgende wijze opzettelijk en wederrechtelijk veroorzaken van een verlies van goederen van een andere persoon strafbaar te stellen krachtens zijn nationale recht:

(a) het invoeren, wijzigen, wissen of verwijderen van elektronische gegevens;

(b) interferentie met de werking van een informatie- en communicatietechnologiesysteem;

(c) misleiding met betrekking tot feitelijke omstandigheden door middel van een informatie- en communicatietechnologiesysteem die ertoe leidt dat een persoon iets doet of nalaat te doen wat die persoon anders niet zou doen of nalaten te doen;

met de frauduleuze of oneerlijke bedoeling om voor zichzelf of voor een andere persoon, op wederrechtelijke wijze, een voordeel te behalen in de vorm van geld of andere goederen.

Artikel 14

Strafbare feiten in verband met onlinemateriaal betreffende seksueel misbruik of seksuele uitbuiting van kinderen

1. Elke staat die partij is, stelt de nodige wetgevende en andere maatregelen vast om de volgende opzettelijke en wederrechtelijke gedragingen strafbaar te stellen krachtens zijn nationale recht:

(a) het produceren, aanbieden, verkopen, verspreiden, doorgeven, uitzenden, weergeven, publiceren of anderszins beschikbaar stellen van materiaal betreffende seksueel misbruik van kinderen of seksuele uitbuiting van kinderen via een informatie- en communicatietechnologiesysteem;

(b) het vragen om, het verkrijgen van of het verkrijgen van toegang tot materiaal betreffende seksueel misbruik van kinderen of seksuele uitbuiting van kinderen via een informatie- en communicatietechnologiesysteem;

(c) het bezitten of controleren van materiaal betreffende seksueel misbruik of seksuele uitbuiting van kinderen dat is opgeslagen in een informatie- en communicatietechnologiesysteem of een ander opslagmedium;

(d) de financiering van de overeenkomstig de punten a) tot en met c) van dit lid strafbaar gestelde feiten, wat de staten die partij zijn als een afzonderlijk strafbaar feit kunnen aanmerken.

2. Voor de toepassing van dit artikel omvat de term “materiaal betreffende seksueel misbruik van kinderen of seksuele uitbuiting van kinderen” beeldmateriaal, en kan deze ook geschreven of audio-inhoud omvatten, waarin personen jonger dan 18 jaar worden afgebeeld, beschreven of weergegeven terwijl:

   (a) zij betrokken zijn bij een echte of gesimuleerde seksuele activiteit;

   (b) zij in aanwezigheid zijn van een persoon die betrokken is bij een seksuele activiteit;

   (c) hun geslachtsdelen voornamelijk voor seksuele doeleinden worden weergegeven; of

   (d) zij worden onderworpen aan foltering of wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing en dergelijk materiaal seksueel van aard is.

3. Een staat die partij is, kan eisen dat het in lid 2 van dit artikel omschreven materiaal wordt beperkt tot materiaal dat:

   (a) een bestaande persoon afbeeldt, beschrijft of weergeeft; of

   (b) seksueel misbruik van kinderen of seksuele uitbuiting van kinderen visueel afbeeldt.

4. Overeenkomstig hun nationale recht en in overeenstemming met de toepasselijke internationale verplichtingen kunnen de staten die partij zijn maatregelen nemen om de strafbaarstelling uit te sluiten van:

   (a) gedrag van kinderen voor zelfgemaakt materiaal waarin zij worden afgebeeld; of

   (b) het met instemming produceren, doorgeven of bezitten van materiaal als omschreven in lid 2, punten a) tot en met c), van dit artikel, indien de afgebeelde onderliggende gedraging wettig is zoals bepaald door het nationale recht, en indien dergelijk materiaal uitsluitend bedoeld is voor privégebruik met instemming van de betrokken personen.

5. Geen enkele bepaling van dit verdrag doet afbreuk aan internationale verplichtingen die bevorderlijker zijn voor de verwezenlijking van de rechten van het kind.

Artikel 15

Benaderen van kinderen of “grooming” met het oog op het plegen van een seksueel strafbaar feit tegen een kind

1. Elke staat die partij is, stelt de nodige wetgevende en andere maatregelen vast om het opzettelijk communiceren, benaderen, groomen of maken van afspraken via een informatie- en communicatietechnologiesysteem met het oog op het plegen van een seksueel strafbaar feit tegen een kind, zoals omschreven in het nationale recht, met inbegrip van het plegen van een van de overeenkomstig artikel 14 van dit verdrag strafbaar gestelde feiten, strafbaar te stellen krachtens zijn nationale recht.

2. Een staat die partij is, kan eisen dat sprake moet zijn van een handeling ter bevordering van de in lid 1 van dit artikel omschreven gedragingen.

3. Een staat die partij is, kan overwegen de strafbaarstelling overeenkomstig lid 1 van dit artikel uit te breiden met betrekking tot een persoon van wie wordt aangenomen dat hij of zij een kind is.

4. De staten die partij zijn, kunnen maatregelen treffen om de strafbaarstelling van gedragingen als omschreven in lid 1 van dit artikel uit te sluiten wanneer deze worden begaan door kinderen.

Artikel 16

Verspreiding van intieme beelden zonder instemming

1. Elke staat die partij is, stelt de nodige wetgevende en andere maatregelen vast om het opzettelijk en wederrechtelijk verkopen, verspreiden, doorgeven, publiceren of anderszins beschikbaar stellen van een intiem beeld van een persoon door middel van een informatie- en communicatietechnologiesysteem, zonder toestemming van de daarop afgebeelde persoon, strafbaar te stellen krachtens zijn nationale recht.

2. Voor de toepassing van lid 1 van dit artikel wordt onder “intiem beeld” verstaan een visuele opname van een persoon ouder dan 18 jaar, gemaakt op enigerlei wijze, met inbegrip van een foto- of video-opname, die seksueel van aard is, waarbij de geslachtsdelen van de persoon zichtbaar zijn of de persoon betrokken is bij een seksuele activiteit, die ten tijde van de opname privé was en ten aanzien waarvan de afgebeelde persoon of personen ten tijde van het strafbare feit een redelijke verwachting van privacy koesterden.

3. Een staat die partij is, kan de definitie van intieme beelden, naar gelang van het geval, uitbreiden tot afbeeldingen van personen die jonger zijn dan 18 jaar indien zij meerderjarig zijn ten aanzien van betrokkenheid bij seksuele activiteiten krachtens het nationale recht en het beeld geen kindermisbruik of uitbuiting weergeeft.

4. Voor de toepassing van dit artikel kan een persoon die jonger is dan 18 jaar en die is afgebeeld in een intiem beeld, niet instemmen met de verspreiding van een intiem beeld dat materiaal betreffende seksueel misbruik of seksuele uitbuiting van kinderen vormt in de zin van artikel 14 van dit verdrag.

5. Een staat die partij is, kan eisen dat er sprake moet zijn van de intentie om schade te berokkenen alvorens de handeling strafbaar te stellen.

6. De staten die partij zijn, kunnen andere maatregelen treffen met betrekking tot aangelegenheden die verband houden met dit artikel, overeenkomstig hun nationale recht en in overeenstemming met de toepasselijke internationale verplichtingen.

Artikel 17

Witwassen van de opbrengsten van misdrijven

1. Elke staat die partij is, stelt, in overeenstemming met de grondbeginselen van zijn nationale recht, de nodige wetgevende en andere maatregelen vast om de volgende handelingen strafbaar te stellen indien zij opzettelijk zijn gepleegd:

(a) i) het omzetten of overdragen van goederen met de wetenschap dat deze goederen de opbrengsten van misdrijven zijn, met het oogmerk de illegale herkomst van de goederen te verhelen of te verhullen of een persoon die bij het begaan van het gronddelict is betrokken, te helpen te ontkomen aan de wettelijke gevolgen van de daden van die persoon;

ii) het verhelen of verhullen van de werkelijke aard, oorsprong, vindplaats, vervreemding, verplaatsing, rechten op of de eigendom van goederen, met de wetenschap dat deze goederen de opbrengsten van misdrijven zijn;

(b) met inachtneming van de basisconcepten van zijn rechtsstelsel:

i) de verwerving, het bezit of het gebruik van goederen, met de wetenschap, op het tijdstip van verkrijging, dat deze goederen de opbrengsten van misdrijven zijn;

ii) deelneming aan, medeplichtigheid aan of samenspanning tot, poging tot, hulp aan, aanzetten tot, vergemakkelijken van, of het geven van raad met het oog op het begaan van een of meer van de overeenkomstig dit artikel strafbaar gestelde feiten.

(2) Voor de uitvoering of toepassing van lid 1 van dit artikel:

(a) stelt elke staat die partij is, relevante overeenkomstig de artikelen 7 tot en met 16 van dit verdrag strafbaar gestelde feiten vast als gronddelicten;

(b) neemt elke staat die partij is, in het geval van staten die partij zijn die wetgeving hebben waarin een lijst van specifieke gronddelicten is opgenomen, in die lijst ten minste een uitgebreide reeks overeenkomstig de artikelen 7 tot en met 16 van dit Verdrag strafbaar gestelde feiten op;

(c) voor de toepassing van punt b) van dit lid omvatten gronddelicten strafbare feiten die zowel binnen als buiten de rechtsmacht van de betrokken staat die partij is, zijn gepleegd. Strafbare feiten die zijn gepleegd buiten de rechtsmacht van een staat die partij is, vormen echter slechts gronddelicten wanneer de desbetreffende gedraging een strafbaar feit is krachtens het nationale recht van de staat waar zij is gepleegd en een strafbaar feit zou zijn volgens het nationale

recht van de staat die partij is bij de uitvoering of toepassing van dit artikel, als zij daar gepleegd zou zijn;

(d) zal elke staat die partij is aan de secretaris-generaal van de Verenigde Naties afschriften verstrekken van zijn wetten die uitvoering geven aan dit artikel en van alle latere wijzigingen van deze wetten of een beschrijving daarvan;

(e) indien dit vereist is op grond van fundamentele beginselen van het nationale recht van een staat die partij is, kan worden bepaald dat de in lid 1 van dit artikel genoemde strafbare feiten niet van toepassing zijn op de personen die het gronddelict hebben gepleegd;

(f) kunnen medeweten, bedoeling of opzet, vereist als bestanddeel van een in lid 1 van dit artikel omschreven strafbaar feit worden afgeleid uit objectieve feitelijke omstandigheden.

Artikel 18

Aansprakelijkheid van rechtspersonen

1. Elke staat die partij is, stelt, in overeenstemming met zijn rechtsbeginselen, de maatregelen vast die nodig kunnen zijn om de aansprakelijkheid van rechtspersonen vast te stellen voor de deelneming aan strafbare feiten die zijn vastgesteld in overeenstemming met dit verdrag.

2. Afhankelijk van de juridische beginselen van elke staat die partij is, kan de aansprakelijkheid van rechtspersonen strafrechtelijk, civielrechtelijk of bestuurlijk zijn.

3. Deze aansprakelijkheid geldt onverminderd de strafrechtelijke aansprakelijkheid van de natuurlijke personen die de strafbare feiten hebben gepleegd.

4. Elke staat die partij is, bewerkstelligt, met name, dat rechtspersonen die aansprakelijk worden gesteld in overeenstemming met dit artikel, onderworpen worden aan doeltreffende, evenredige en afschrikkende strafrechtelijke of niet-strafrechtelijke sancties of maatregelen, met inbegrip van geldelijke sancties.

Artikel 19

Deelneming en poging

1. Elke staat die partij is, stelt de wetgevende en andere maatregelen vast die nodig kunnen zijn om de deelneming, in welke hoedanigheid dan ook, zoals die van medeplichtige, helper of uitlokker, aan een overeenkomstig dit verdrag strafbaar gesteld feit, indien opzettelijk gepleegd, strafbaar te stellen krachtens zijn nationale recht.

2. Elke staat die partij is, stelt de wetgevende en andere maatregelen vast die nodig kunnen zijn om een poging tot het plegen van een overeenkomstig dit verdrag

strafbaar gesteld feit, indien opzettelijk gepleegd, strafbaar te stellen krachtens zijn nationale recht.

3. Elke staat die partij is, stelt de wetgevende en andere maatregelen vast die nodig kunnen zijn om de voorbereiding van een overeenkomstig dit verdrag strafbaar gesteld feit, indien opzettelijk gepleegd, strafbaar te stellen krachtens zijn nationale recht.

Artikel 20

Verjaringstermijn

Elke staat die partij is, stelt, in voorkomend geval, rekening houdend met de ernst van het misdrijf, krachtens zijn nationale recht een lange verjaringstermijn vast waarbinnen een procedure kan worden ingeleid voor een overeenkomstig dit verdrag strafbaar gesteld feit, en stelt een langere verjaringstermijn vast of voorziet in de opschorting van de verjaringstermijn indien de vermoedelijke dader zich aan de rechtsbedeling heeft onttrokken.

Artikel 21

Vervolging, berechting en sancties

1. Elke staat die partij is, bestraft het plegen van een overeenkomstig dit verdrag strafbaar gesteld feit met een doeltreffende, evenredige en afschrikkende sanctie, waarbij rekening wordt gehouden met de ernst van het strafbare feit.

2. Elke staat die partij is, kan, in overeenstemming met zijn nationale recht, de wetgevende en andere maatregelen vaststellen die nodig kunnen zijn om verzwarende omstandigheden vast te stellen met betrekking tot de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten, met inbegrip van omstandigheden die van invloed zijn op kritieke informatie-infrastructuur.

3. Elke staat die partij is, spant zich in om te verzekeren dat wettelijke beoordelingsbevoegdheid op grond van zijn nationale wetgeving met betrekking tot vervolging van personen voor de strafbare feiten die zijn vastgesteld in overeenstemming met dit verdrag, uitgevoerd wordt om de effectiviteit van wetshandhavingsmaatregelen met betrekking tot dergelijke strafbare feiten, te maximaliseren en met inachtneming van de noodzaak om het begaan van dergelijke strafbare feiten, af te schrikken.

4. Elke staat die partij is, zorgt ervoor dat eenieder die wordt vervolgd voor overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten, alle rechten en waarborgen geniet in overeenstemming met het nationale recht en in overeenstemming met de toepasselijke internationale verplichtingen van de staat die partij is, met inbegrip van het recht op een eerlijk proces en de rechten van de verdediging.

5. In het geval van overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten neemt elke staat die partij is passende maatregelen, in overeenstemming met zijn nationale recht en met inachtneming van de rechten van de verdediging, om ervoor te zorgen dat bij de voorwaarden die worden opgelegd in verband met beslissingen inzake

invrijheidstelling in afwachting van een proces of beroep, rekening wordt gehouden met de noodzaak de aanwezigheid van de verdachte bij latere strafprocedures te waarborgen.

6. Elke staat die partij is, houdt rekening met de ernst van de betrokken strafbare feiten bij het overwegen van de mogelijkheid van vervroegde invrijheidstelling of voorwaardelijke vrijlating van personen die voor dergelijke strafbare feiten zijn veroordeeld.

7. De staten die partij zijn, zien erop toe dat in het nationale recht passende maatregelen worden getroffen ter bescherming van kinderen die worden beschuldigd van feiten die overeenkomstig dit verdrag strafbaar zijn vastgesteld, in overeenstemming met de verplichtingen uit hoofde van het Verdrag inzake de rechten van het kind en de toepasselijke protocollen daarbij, alsmede andere toepasselijke internationale of regionale instrumenten.

8. Niets in dit verdrag doet afbreuk aan het beginsel dat de beschrijving van de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten, en van de toepasselijke wettelijke verweermiddelen of andere rechtsbeginselen die de rechtmatigheid van gedrag beheersen, voorbehouden is aan het nationale recht van een staat die partij is en dat dergelijke strafbare feiten vervolgd en bestraft worden in overeenstemming met dat recht.

Hoofdstuk III

Rechtsmacht

Artikel 22

Rechtsmacht

1. Elke staat die partij is, stelt de nodige maatregelen vast om zijn rechterlijke bevoegdheid over de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten te bepalen wanneer:

   (a) het strafbare feit gepleegd is op het grondgebied van die staat die partij is; of

   (b) het strafbare feit gepleegd is aan boord van een schip dat vaart onder de vlag van die staat die partij is of een vliegtuig dat geregistreerd is volgens de wetgeving van die staat die partij is op het moment dat het strafbare feit gepleegd werd.

2. Overeenkomstig artikel 5 van dit verdrag mag een staat die partij is tevens zijn rechterlijke bevoegdheid bepalen over een dergelijk strafbaar feit wanneer:

   (a) het strafbare feit is gepleegd tegen een onderdaan van die staat die partij is; of

   (b) het strafbare feit is gepleegd door een onderdaan van die staat die partij is of een staatloos persoon die zijn of haar gewone verblijfplaats heeft op het grondgebied van die staat; of

(c) het strafbare feit een van de strafbare feiten is die zijn vastgesteld overeenkomstig artikel 17, lid 1, punt b), ii), van dit verdrag, en is gepleegd buiten zijn grondgebied met het oog op het plegen van een overeenkomstig artikel 17, lid 1, punt a), i) of ii), of punt b), i), van dit verdrag strafbaar gesteld feit binnen zijn grondgebied; of

(d) het strafbare feit is gepleegd tegen die staat die partij is.

3. Voor de toepassing van artikel 37, lid 11, van dit verdrag neemt elke staat die partij is de nodige maatregelen om zijn rechterlijke bevoegdheid over de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten te bepalen wanneer de vermeende dader zich op zijn grondgebied bevindt en de partij deze persoon niet uitlevert louter om de reden dat deze persoon onderdaan is van de staat die partij is.

4. Elke staat die partij is, kan tevens de maatregelen vaststellen die nodig kunnen zijn om zijn rechterlijke bevoegdheid over de overeenkomstig het verdrag strafbaar gestelde feiten te bepalen wanneer de vermeende dader zich bevindt op zijn grondgebied en hij deze persoon niet uitlevert.

5. Indien een staat die partij is die zijn rechterlijke bevoegdheid op grond van de leden 1 en 2 van dit artikel uitoefent, geïnformeerd is, of op andere wijze te weten is gekomen dat andere staten die partij zijn een onderzoek, vervolging of gerechtelijke procedure uitvoeren met betrekking tot dezelfde gedraging, zullen de bevoegde instanties van die staten die partij zijn met elkaar overleggen om hun optreden te coördineren.

6. Ongeacht de normen van de algemene internationale wetgeving sluit dit verdrag niet het uitoefenen van strafrechtspraak, die is vastgesteld door een staat die partij is in overeenstemming met zijn nationale wetgeving, uit.

Hoofdstuk IV

Procedurele maatregelen en rechtshandhaving

Artikel 23

Toepassingsgebied van de procedurele maatregelen

1. Elke staat die partij is, stelt de wetgevende en andere maatregelen vast die nodig kunnen zijn om de in dit hoofdstuk bedoelde bevoegdheden en procedures vast te stellen met het oog op specifieke strafrechtelijke onderzoeken of procedures.

2. Tenzij in dit verdrag anders is bepaald, past elke staat die partij is de in lid 1 van dit artikel bedoelde bevoegdheden en procedures toe op:

   (a) de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten;

   (b) andere strafbare feiten die zijn gepleegd met behulp van een informatie- en communicatietechnologiesysteem; en

(c) het verzamelen van bewijsmateriaal in elektronische vorm van een strafbaar feit.

3. a) Elke staat die partij is kan zich het recht voorbehouden de in artikel 29 van dit verdrag bedoelde maatregelen alleen toe te passen op de in het voorbehoud genoemde strafbare feiten of categorieën van strafbare feiten, mits het scala van dergelijke strafbare feiten of categorieën van strafbare feiten niet beperkter is dan het scala van strafbare feiten waarop hij de in artikel 30 van dit verdrag bedoelde maatregelen toepast. Elke staat die partij is, overweegt een dergelijk voorbehoud te beperken teneinde een zo ruim mogelijke toepassing van de in artikel 29 bedoelde maatregelen mogelijk te maken.

(b) Wanneer een staat die partij is, wegens beperkingen in zijn wetgeving die van kracht is ten tijde van de aanneming van dit verdrag, niet in staat is de in de artikelen 29 en 30 van dit verdrag bedoelde maatregelen toe te passen op communicatie die wordt verzonden binnen een informatie- en communicatietechnologiesysteem van een dienstverlener die:

i) wordt geëxploiteerd ten behoeve van een gesloten groep gebruikers; en

ii) geen gebruikmaakt van openbare communicatienetwerken en niet is verbonden met een ander publiek of privaat informatie- en communicatietechnologiesysteem;

kan die staat die partij is zich het recht voorbehouden deze maatregelen niet toe te passen op dergelijke communicatie. Elke staat die partij is, overweegt een dergelijk voorbehoud te beperken teneinde een zo ruim mogelijke toepassing van de in de artikelen 29 en 30 van dit verdrag bedoelde maatregelen mogelijk te maken.

Artikel 24

Voorwaarden en waarborgen

1. Elke staat die partij is, ziet erop toe dat de vaststelling, uitvoering en toepassing van de bevoegdheden en procedures waarin dit hoofdstuk voorziet, onderworpen zijn aan de voorwaarden en waarborgen waarin zijn nationale recht voorziet, dat voorziet in de bescherming van de mensenrechten, in overeenstemming met zijn verplichtingen uit hoofde van het internationaal recht inzake de mensenrechten, en waarin het evenredigheidsbeginsel is opgenomen.

2. In overeenstemming met en krachtens het nationale recht van elke staat die partij is, bestaan deze voorwaarden en waarborgen, naargelang van de aard van de betrokken procedure of bevoegdheid, onder meer uit rechterlijke of andere onafhankelijke toetsing, het recht op een doeltreffende voorziening in rechte, gronden die toepassing rechtvaardigen, en beperking van het toepassingsgebied en de duur van die bevoegdheid of procedure.

3. Voor zover dit in overeenstemming is met het algemeen belang, met name een goede rechtsbedeling, houdt elke staat die partij is rekening met de gevolgen van de bevoegdheden en procedures in dit hoofdstuk voor de rechten, verantwoordelijkheden en legitieme belangen van derden.

4. De overeenkomstig dit artikel vastgestelde voorwaarden en waarborgen zijn op nationaal niveau van toepassing op de in dit hoofdstuk omschreven bevoegdheden en procedures, zowel ten behoeve van binnenlandse strafrechtelijke onderzoeken en procedures als ten behoeve van het verlenen van internationale samenwerking door de aangezochte staat die partij is.

5. Verwijzingen naar rechterlijke of andere onafhankelijke toetsing in lid 2 van dit artikel zijn verwijzingen naar een dergelijke toetsing op nationaal niveau.

Artikel 25

Spoedbewaring van opgeslagen elektronische gegevens

1. Elke staat die partij is, stelt de wetgevende en andere maatregelen vast die nodig kunnen zijn om zijn bevoegde autoriteiten in staat te stellen de bewaring te gelasten of te verkrijgen van gespecificeerde elektronische gegevens, met inbegrip van verkeersgegevens, inhoudelijke gegevens en abonnee-informatie, die zijn opgeslagen door middel van een informatie- en communicatietechnologiesysteem, met name wanneer er redenen zijn om aan te nemen dat de elektronische gegevens bijzonder kwetsbaar zijn voor verlies of wijziging.

2. Wanneer een staat die partij is uitvoering geeft aan lid 1 van dit artikel door middel van een bevel aan een persoon om gespecificeerde opgeslagen elektronische gegevens waarover de persoon beschikt of waarover de persoon zeggenschap heeft, te bewaren, stelt de staat die partij is de wetgevende en andere maatregelen vast die nodig kunnen zijn om die persoon te verplichten de integriteit van die elektronische gegevens te bewaren en te handhaven gedurende een periode die zo lang duurt als nodig is, tot een maximum van 90 dagen, om de bevoegde autoriteiten in staat te stellen om bekendmaking ervan te verzoeken. Een staat die partij is, kan bepalen dat een dergelijk bevel kan worden verlengd.

3. Elke staat die partij is, stelt de wetgevende en andere maatregelen vast die nodig kunnen zijn om de bewaarder of andere persoon die de elektronische gegevens moet bewaren, te verplichten de uitvoering van dergelijke procedures gedurende de in zijn nationale wetgeving bepaalde termijn vertrouwelijk te houden.

Artikel 26

Spoedbewaring en gedeeltelijke bekendmaking van verkeersgegevens

Elke staat die partij is, stelt ten aanzien van verkeersgegevens die krachtens de bepalingen van artikel 25 van dit verdrag moeten worden bewaard de wetgevende en andere maatregelen vast die nodig kunnen zijn om:

(a) ervoor te zorgen dat een dergelijke spoedbewaring van verkeersgegevens beschikbaar is, ongeacht of een of meer dienstverleners betrokken waren bij de doorgifte van een communicatie; en

(b) ervoor te zorgen dat aan de bevoegde autoriteit van de staat die partij is of een door die autoriteit aangewezen persoon snel een voldoende hoeveelheid verkeersgegevens ter beschikking worden gesteld

om de staat die partij is in staat te stellen de dienstverleners te identificeren en de route te volgen waarlangs de communicatie of de aangegeven informatie werd doorgegeven.

Artikel 27

Verstrekkingsbevel

Elke staat die partij is, stelt de wetgevende en andere maatregelen vast die nodig kunnen zijn om zijn bevoegde autoriteiten te machtigen om:

(a) een persoon op zijn grondgebied te gelasten gespecificeerde elektronische gegevens te verstrekken waarover die persoon beschikt of waarover hij zeggenschap heeft en die zijn opgeslagen in een informatie- en communicatietechnologiesysteem of een elektronisch gegevensopslagmedium; en

(b) een dienstverlener die zijn diensten aanbiedt op het grondgebied van de staat die partij is te gelasten abonnee-informatie te verstrekken met betrekking tot dergelijke diensten waarover die dienstverlener beschikt of waarover hij zeggenschap heeft.

Artikel 28

Doorzoeking en inbeslagneming van opgeslagen elektronische gegevens

1. Elke staat die partij is, stelt de nodige wetgevende en andere maatregelen vast om zijn bevoegde autoriteiten te machtigen tot het doorzoeken van of zich op vergelijkbare wijze toegang verschaffen tot:

   (a) een informatie- en communicatietechnologiesysteem, een deel daarvan, en de daarin opgeslagen elektronische gegevens; en

   (b) een elektronisch gegevensopslagmedium waarin de gezochte elektronische gegevens kunnen worden opgeslagen;

op het grondgebied van die staat die partij is.

2. Elke staat die partij is, stelt de nodige wetgevende en andere maatregelen vast om ervoor te zorgen dat, wanneer zijn autoriteiten overeenkomstig lid 1, punt a), van dit artikel een specifiek informatie- en communicatietechnologiesysteem of een deel daarvan doorzoeken of er zich op vergelijkbare wijze toegang toe verschaffen, en zij redenen hebben om aan te nemen dat de gezochte elektronische gegevens zijn opgeslagen in een ander informatie- en communicatietechnologiesysteem of een deel

daarvan op zijn grondgebied, en deze gegevens rechtmatig toegankelijk zijn vanaf of beschikbaar zijn voor het oorspronkelijke systeem, deze autoriteiten de doorzoeking snel kunnen uitvoeren om toegang tot dat andere informatie- en communicatietechnologiesysteem te verkrijgen.

3. Elke staat die partij is, stelt de wetgevende en andere maatregelen vast die nodig kunnen zijn om zijn bevoegde autoriteiten te machtigen elektronische gegevens waartoe overeenkomstig de leden 1 of 2 van dit artikel toegang is verkregen, op zijn grondgebied in beslag te nemen of op soortgelijke wijze veilig te stellen. Deze maatregelen omvatten de bevoegdheid om:

(a) een informatie- en communicatietechnologiesysteem of een deel daarvan, of een elektronisch gegevensopslagmedium in beslag te nemen of op soortgelijke wijze veilig te stellen;

(b) kopieën van deze elektronische gegevens in elektronische vorm te maken en te bewaren;

(c) de integriteit van de relevante opgeslagen elektronische gegevens te borgen;

(d) die elektronische gegevens in het informatie- en communicatietechnologiesysteem waartoe toegang is verkregen ontoegankelijk te maken of te verwijderen.

4. Elke staat die partij is, stelt de wetgevende en andere maatregelen vast die nodig kunnen zijn om zijn bevoegde autoriteiten te machtigen eenieder die kennis heeft van de werking van het betrokken informatie- en communicatietechnologiesysteem, het informatie- en telecommunicatienetwerk, of de onderdelen daarvan, of de maatregelen die worden toegepast ter bescherming van de daarin opgenomen elektronische gegevens, te gelasten, naar redelijkheid, de informatie te verstrekken die nodig is om de in de leden 1 tot en met 3 van dit artikel bedoelde maatregelen te kunnen nemen.

Artikel 29

Realtime verzameling van verkeersgegevens

1. Elke staat die partij is, stelt de wetgevende en andere maatregelen vast die nodig kunnen zijn om zijn bevoegde autoriteiten te machtigen tot:

(a) het door middel van technische middelen, op het grondgebied van die staat die partij is, verzamelen of registreren; en

(b) het verplichten van een dienstverlener tot, binnen zijn bestaande technische mogelijkheden:

i) het door middel van technische middelen, op het grondgebied van die staat die partij is, verzamelen of registreren; of

ii) het verlenen van medewerking aan en het bijstaan van de bevoegde autoriteiten bij het verzamelen of registreren:

van verkeersgegevens, in real time, die verband houden met specifieke communicatie op zijn grondgebied die wordt doorgegeven door middel van een informatie- en communicatietechnologiesysteem.

2. Wanneer een staat die partij is, op grond van de beginselen van zijn nationale rechtsstelsel, de in lid 1, punt a), van dit artikel bedoelde maatregelen niet kan vaststellen, kan hij in plaats daarvan de wetgevende en andere maatregelen vaststellen die nodig kunnen zijn om te zorgen voor de realtime verzameling of registratie van verkeersgegevens in verband met gespecificeerde communicatie die op zijn grondgebied wordt doorgegeven, door middel van technische middelen op dat grondgebied.

3. Elke staat die partij is, stelt de wetgevende en andere maatregelen vast die nodig kunnen zijn om een dienstverlener te verplichten het feit van de uitvoering van een in dit artikel bedoelde bevoegdheid en alle informatie die daarop betrekking heeft, vertrouwelijk te houden.

Artikel 30

Onderschepping van inhoudelijke gegevens

1. Elke staat die partij is, stelt de wetgevende en andere maatregelen vast die nodig kunnen zijn met betrekking tot een reeks ernstige misdrijven die in het nationale recht worden vastgesteld, teneinde zijn bevoegde autoriteiten te machtigen tot:

   (a) het door middel van technische middelen, op het grondgebied van die staat die partij is, verzamelen of registreren; en

   (b) het verplichten van een dienstverlener tot, binnen zijn bestaande technische mogelijkheden:

      i) het door middel van technische middelen, op het grondgebied van die staat die partij is, verzamelen of registreren; of

      ii) het verlenen van medewerking aan en het bijstaan van de bevoegde autoriteiten bij het verzamelen of registreren:

van inhoudelijke gegevens, in real time, van specifieke communicatie op zijn grondgebied die wordt doorgegeven door middel van een informatie- en communicatietechnologiesysteem.

2. Wanneer een staat die partij is, op grond van de beginselen van zijn nationale rechtsstelsel, de in lid 1, punt a), van dit artikel bedoelde maatregelen niet kan vaststellen, kan hij in plaats daarvan de wetgevende en andere maatregelen vaststellen die nodig kunnen zijn om te zorgen voor de realtime verzameling of registratie van inhoudelijke gegevens van gespecificeerde communicatie die op zijn grondgebied wordt doorgegeven, door middel van technische middelen op dat grondgebied.

3. Elke staat die partij is, stelt de wetgevende en andere maatregelen vast die nodig kunnen zijn om een dienstverlener te verplichten het feit van de uitvoering van een in dit artikel bedoelde bevoegdheid en alle informatie die daarop betrekking heeft, vertrouwelijk te houden.

Artikel 31

Bevriezing, inbeslagneming en confiscatie van opbrengsten van misdrijven

1. Elke staat die partij is, zal, voor zover mogelijk binnen zijn nationale rechtsstelsel, de maatregelen vaststellen die nodig kunnen zijn om de confiscatie mogelijk te maken van:

   (a) opbrengsten van misdrijven die voortvloeien uit overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten, of goederen waarvan de waarde overeenkomt met die van die opbrengsten;

(b) goederen, uitrusting of andere hulpmiddelen die worden gebruikt bij of bestemd zijn voor gebruik bij overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten.

2. Elke staat die partij is, stelt de maatregelen vast die nodig kunnen zijn voor de identificatie, opsporing, bevriezing of inbeslagneming van een goed als bedoeld in lid 1 van dit artikel met het oog op uiteindelijke confiscatie.

3. Elke staat die partij is, stelt, in overeenstemming met zijn nationale recht, de wetgevende en andere maatregelen vast die nodig kunnen zijn om het beheer door de bevoegde autoriteiten van bevroren, in beslag genomen of geconfisqueerde goederen als bedoeld in de leden 1 en 2 van dit artikel te reglementeren.

4. Indien de opbrengsten van misdrijven geheel of gedeeltelijk in andere goederen zijn omgezet of tot andere goederen zijn verwerkt, zijn deze goederen in plaats van de opbrengsten onderworpen aan de in dit artikel bedoelde maatregelen.

5. Indien de opbrengsten van misdrijven zijn vermengd met goederen die uit legitieme bronnen zijn verkregen, kunnen deze goederen, onverminderd eventuele bevoegdheden met betrekking tot bevriezing of inbeslagneming, worden geconfisqueerd tot de geschatte waarde van de vermengde opbrengsten.

6. Inkomsten of andere voordelen verkregen uit de opbrengsten van misdrijven, van goederen waarin de opbrengsten van misdrijven zijn veranderd of omgezet of van goederen waarmee de opbrengsten van misdrijven zijn vermengd, zijn ook onderworpen aan de in dit artikel bedoelde maatregelen, op dezelfde wijze en in dezelfde mate als de opbrengsten van misdrijven.

7. Voor de toepassing van dit artikel en artikel 50 van dit verdrag verleent elke staat die partij is zijn gerechten of andere bevoegde autoriteiten de bevoegdheid te gelasten dat bank-, financiële of handelsgegevens beschikbaar worden gesteld of in beslag worden genomen. Een staat die partij is, zal niet weigeren op te treden overeenkomstig de bepalingen van dit lid op grond van het bankgeheim.

8. Elke staat die partij is, kan de mogelijkheid overwegen te eisen dat een dader de rechtmatige herkomst aantoont van vermeende opbrengsten van misdrijven of andere goederen die kunnen worden geconfisqueerd, voor zover een dergelijke eis in overeenstemming is met de beginselen van zijn nationale recht en met de aard van de gerechtelijke en andere procedures.

9. De bepalingen van dit artikel mogen niet worden uitgelegd als afbreuk doend aan de rechten van derden die te goeder trouw zijn.

10. Niets in dit artikel doet afbreuk aan het beginsel dat de maatregelen waarop het betrekking heeft, worden omschreven en uitgevoerd in overeenstemming met de bepalingen van het nationale recht van een staat die partij is.

Artikel 32

Opstelling van een strafregister

Elke staat die partij is, kan de wetgevende of andere maatregelen vaststellen die nodig kunnen zijn om rekening te houden met, onder de voorwaarden die en met het doel dat hij passend acht, een eerdere veroordeling in een andere staat van een vermoedelijke dader, met het oog op het gebruik van dergelijke informatie in strafprocedures met betrekking tot een overeenkomstig dit verdrag strafbaar gesteld feit.

Artikel 33

Bescherming van getuigen

1. Elke staat die partij is, treft passende maatregelen, in overeenstemming met zijn nationale recht en binnen zijn mogelijkheden, om effectieve bescherming te bieden tegen mogelijke represailles of intimidatie aan getuigen die een getuigenis afleggen of, te goeder trouw en op redelijke gronden, informatie verstrekken over overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten of anderszins medewerking verlenen aan onderzoeks- of gerechtelijke autoriteiten en, in voorkomend geval, aan hun familieleden en andere naasten.

2. De in lid 1 van dit artikel bedoelde maatregelen kunnen onder meer het volgende omvatten, onverminderd de rechten van de verdachte, met inbegrip van het recht op een eerlijk proces:

   (a) het vaststellen van procedures voor de fysieke bescherming van dergelijke personen, zoals, voor zover noodzakelijk en haalbaar, herplaatsing en, in voorkomend geval, niet-bekendmaking of beperking van de bekendmaking van informatie over de identiteit en verblijfplaats van dergelijke personen;

   (b) het verstrekken van bewijsregels die het mogelijk maken getuigenverklaringen af te leggen op een wijze die de veiligheid van de getuige waarborgt, zoals het toestaan dat getuigenverklaringen worden afgelegd met behulp van communicatietechnologie zoals videoverbindingen of andere passende middelen.

3. De staten die partij zijn, overwegen met andere staten overeenkomsten of regelingen te sluiten voor de herplaatsing van de in lid 1 van dit artikel bedoelde personen.

4. De bepalingen van dit artikel zijn ook van toepassing op slachtoffers voor zover zij getuigen zijn.

Artikel 34

Bijstand aan en bescherming van slachtoffers

1. Elke staat die partij is, treft, binnen zijn mogelijkheden, passende maatregelen om bijstand en bescherming te verlenen aan slachtoffers van overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten, met name in geval van dreiging van represailles of intimidatie.

2. Elke staat die partij is, stelt, met inachtneming van zijn nationale recht, passende procedures vast om slachtoffers van overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten toegang te verlenen tot schadeloosstelling en teruggave.

3. Elke staat die partij is, maakt het, met inachtneming van zijn nationale recht, mogelijk dat standpunten en punten van zorg van slachtoffers worden gepresenteerd en in overweging worden genomen in passende stadia van de strafprocedure tegen daders op een wijze die de rechten van de verdediging niet schaadt.

4. Met betrekking tot de overeenkomstig de artikelen 14 tot en met 16 van dit verdrag strafbaar gestelde feiten treft elke staat die partij is, met inachtneming van zijn nationale recht, maatregelen om bijstand te verlenen aan slachtoffers van dergelijke strafbare feiten, onder meer voor hun lichamelijk en geestelijk herstel, in samenwerking met relevante internationale organisaties, niet-gouvernementele organisaties en andere geledingen van het maatschappelijk middenveld.

5. Bij de toepassing van de bepalingen van de leden 2 tot en met 4 van dit artikel houdt elke staat die partij is rekening met de leeftijd, het geslacht en de bijzondere omstandigheden en behoeften van slachtoffers, met inbegrip van de bijzondere omstandigheden en behoeften van kinderen.

6. Elke staat die partij is, treft, voor zover verenigbaar met zijn nationale rechtskader, doeltreffende maatregelen om te waarborgen dat gevolg wordt gegeven aan verzoeken om de in de artikelen 14 en 16 van dit verdrag omschreven inhoud te verwijderen of ontoegankelijk te maken.

HOOFDSTUK V

Internationale samenwerking

Artikel 35

Algemene beginselen van internationale samenwerking

1. De staten die partij zijn, werken met elkaar samen in overeenstemming met de bepalingen van dit verdrag, alsmede met andere toepasselijke internationale instrumenten inzake internationale samenwerking in strafzaken, en met het nationale recht, met het oog op:

   (a) het onderzoeken en vervolgen van en het voeren van gerechtelijke procedures met betrekking tot de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten, met inbegrip van de bevriezing, inbeslagneming, confiscatie en teruggave van de opbrengsten van dergelijke strafbare feiten;

(b) het verzamelen, verkrijgen, bewaren en delen van bewijsmateriaal in elektronische vorm van overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten;

(c) het verzamelen, verkrijgen, bewaren en delen van bewijsmateriaal in elektronische vorm van ernstige misdrijven, met inbegrip van ernstige misdrijven vastgesteld overeenkomstig andere toepasselijke verdragen en protocollen van de Verenigde Naties die van kracht zijn ten tijde van de vaststelling van dit verdrag.

2. Ten behoeve van het verzamelen, verkrijgen, bewaren en delen van bewijsmateriaal in elektronische vorm van strafbare feiten als bedoeld in lid 1, punten b) en c), van dit artikel, zijn de desbetreffende leden van artikel 40 en de artikelen 41 tot en met 46 van dit verdrag van toepassing.

3. Wanneer dubbele strafbaarheid op het gebied van internationale samenwerking als een vereiste wordt beschouwd, wordt daaraan geacht te zijn voldaan, ongeacht of de wetgeving van de aangezochte staat die partij is het strafbare feit in dezelfde categorie van strafbare feiten onderbrengt dan wel het strafbare feit met dezelfde terminologie definieert als de verzoekende staat die partij is, indien de gedraging die ten grondslag ligt aan het strafbare feit waarvoor om bijstand wordt verzocht een strafbaar feit is volgens de wetgeving van beide staten die partij zijn.

Artikel 36

Bescherming van persoonsgegevens

1. a) Een staat die partij is die persoonsgegevens doorgeeft uit hoofde van dit verdrag, doet dit in overeenstemming met zijn nationale recht en eventuele verplichtingen die de doorgevende staat die partij is uit hoofde van het toepasselijke internationale recht kan hebben. De staten die partij zijn, zijn niet verplicht persoonsgegevens door te geven overeenkomstig dit verdrag indien de gegevens niet kunnen worden verstrekt in overeenstemming met hun toepasselijke wetgeving inzake de bescherming van persoonsgegevens.

(b) Wanneer de doorgifte van persoonsgegevens niet in overeenstemming zou zijn met lid 1, punt a), van dit artikel, kunnen de staten die partij zijn trachten passende voorwaarden op te leggen, in overeenstemming met dergelijke toepasselijke wetgeving, om naleving te bereiken teneinde te reageren op een verzoek om persoonsgegevens.

(c) De staten die partij zijn, worden aangemoedigd bilaterale of multilaterale regelingen vast te stellen om de doorgifte van persoonsgegevens te vergemakkelijken.

2. Voor persoonsgegevens die overeenkomstig dit verdrag worden doorgegeven, zorgen de staten die partij zijn ervoor dat de ontvangen persoonsgegevens onderworpen zijn aan doeltreffende en passende waarborgen in de respectieve rechtskaders van de staten die partij zijn.

3. Teneinde overeenkomstig dit verdrag verkregen persoonsgegevens door te geven aan een derde land of een internationale organisatie, zal een staat die partij is de oorspronkelijke overdragende staat die partij is in kennis stellen van zijn voornemen en om toestemming verzoeken.

De staat die partij is, geeft dergelijke persoonsgegevens slechts door met toestemming van de oorspronkelijke staat die partij is, die kan verlangen dat de toestemming schriftelijk wordt verstrekt.

Artikel 37

Uitlevering

1. Dit artikel is van toepassing op de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten indien de persoon om wiens uitlevering wordt verzocht, zich bevindt op het grondgebied van de aangezochte staat die partij is, mits het strafbare feit waarvoor om uitlevering wordt verzocht, strafbaar is krachtens het nationale recht van zowel de verzoekende staat die partij is als van de aangezochte staat die partij is. Wanneer om uitlevering wordt verzocht met het oog op het uitzitten van een definitieve veroordeling tot een gevangenisstraf of een andere vorm van detentie die is opgelegd wegens een strafbaar feit dat aanleiding geeft tot uitlevering, kan de aangezochte staat die partij is de uitlevering overeenkomstig het nationale recht toestaan.

2. Niettegenstaande lid 1 van dit artikel kan een staat die partij is wiens wetgeving dit toestaat, de uitlevering van een persoon toestaan voor elk van de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten die niet strafbaar zijn krachtens zijn eigen nationale recht.

3. Indien het uitleveringsverzoek verscheidene afzonderlijke strafbare feiten omvat, waarvan er ten minste één op grond van dit artikel tot uitlevering kan leiden en waarvan sommige niet tot uitlevering kunnen leiden op grond van de duur van de gevangenisstraf maar die verband houden met overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten, kan de aangezochte staat die partij is dit artikel ook toepassen op die strafbare feiten.

4. Elk strafbaar feit waarop dit artikel van toepassing is, wordt geacht opgenomen te zijn als een strafbaar feit waarvoor uitlevering kan worden toegestaan in elk bestaand uitleveringsverdrag tussen de staten die partij zijn. De staten die partij zijn, verplichten zich tot het opnemen van dergelijke strafbare feiten als strafbare feiten waarvoor uitlevering kan worden toegestaan in elk uitleveringsverdrag dat tussen hen gesloten wordt.

5. Indien een staat die partij is die uitlevering afhankelijk maakt van het bestaan van een verdrag een verzoek om uitlevering vraagt van een andere staat die partij is waarmee hij geen uitleveringsverdrag heeft, kan hij dit verdrag in overweging nemen als de

wettelijke basis voor uitlevering met betrekking tot strafbare feiten waarop dit artikel van toepassing is.

6. De staten die partij zijn die uitlevering afhankelijk stellen van het bestaan van een verdrag zullen:

(a) bij de nederlegging van hun akten van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring van of toetreding tot dit verdrag, de secretaris-generaal van de Verenigde Naties meedelen of zij dit verdrag als rechtsgrondslag zullen nemen voor samenwerking bij uitlevering met andere staten die partij zijn bij dit verdrag; en

(b) indien zij dit verdrag niet als rechtsgrondslag voor samenwerking bij uitlevering nemen, in voorkomend geval trachten met andere staten die partij zijn bij dit verdrag verdragen inzake uitlevering te sluiten ter uitvoering van dit artikel.

7. Staten die partij zijn die uitlevering niet afhankelijk maken van het bestaan van een verdrag zullen de strafbare feiten waarop dit artikel van toepassing is onderling erkennen als strafbare feiten waarvoor uitlevering kan worden toegestaan.

8. Uitlevering zal onderhevig zijn aan de bepalingen die verschaft worden door de nationale wetgeving van de aangezochte staat die partij is of door toepasselijke uitleveringsverdragen, met inbegrip van o.a. bepalingen met betrekking tot de minimumstrafeisen voor uitwisseling en de grond waarop de aangezochte staat die partij is uitlevering mag weigeren.

9. Staten die partij zijn, zullen, afhankelijk van hun nationale wetgeving, proberen om uitwisselingsprocedures snel af te handelen en de vereisten met betrekking tot bewijsvoering te vereenvoudigen voor alle strafbare feiten waarop dit artikel van toepassing is.

10. De aangezochte staat die partij is, mag, behoudens zijn nationale wetgeving en de uitleveringsverdragen, na overtuigd te zijn dat de omstandigheden dit rechtvaardigen en urgent zijn, op verzoek van de verzoekende staat die partij is, ook wanneer het verzoek via bestaande kanalen van de Internationale Criminele Politie Organisatie wordt verzonden, een persoon om wiens uitlevering gevraagd is en die zich bevindt op het grondgebied van de aangezochte staat die partij is, aanhouden of andere gepaste maatregelen nemen om zijn of haar aanwezigheid bij de uitleveringsprocedures te verzekeren.

11. Indien een staat die partij is een persoon, die zich op zijn grondgebied bevindt en die een vermeende dader is, niet uitlevert voor een strafbaar feit waarop dit artikel van toepassing is, uitsluitend op grond van het feit dat de persoon een van zijn onderdanen is, zal de staat die partij is die vraagt om uitlevering verplicht zijn om de kwestie zo snel mogelijk in te dienen bij de bevoegde instanties met het oog op rechtsvervolging. Deze instanties zullen hun beslissingen nemen en hun procedures op dezelfde wijze uitvoeren als in het geval van elk ander strafbaar feit van soortgelijke aard onder de nationale wetgeving van die staat die partij is. De betrokken staten die partij zijn, zullen met elkaar overleggen, in het bijzonder over aspecten met betrekking tot de procedure en de bewijslast om de efficiëntie van een dergelijke vervolging te verzekeren.

12. Wanneer het een staat die partij is op grond van zijn nationale wetgeving toegestaan is een van haar onderdanen uit te leveren of anderszins over te dragen, uitsluitend op voorwaarde dat de persoon teruggestuurd zal worden naar die staat die partij is om de opgelegde straf, die voortvloeit uit de rechtszaak of andere procedures waarvoor de uitlevering of overdracht van de persoon gevraagd werd, uit te zitten, en dat de staat die partij is en de staat die partij is die vraagt om uitlevering van de persoon het eens zijn met deze optie en andere voorwaarden die zij gepast achten, zal een dergelijke voorwaardelijke uitlevering of overdracht voldoende zijn om aan de in lid 11 van dit artikel vermelde verplichting te voldoen.

13. Indien uitlevering, aangezocht met het oog op de uitvoering van een straf, wordt geweigerd omdat de gezochte persoon onderdaan is van de aangezochte staat die partij is, zal de aangezochte staat die partij is,

indien zijn nationale recht dit toestaat en in overeenstemming met de vereisten van dat recht, op verzoek van de verzoekende staat die partij is, de uitvoering van de krachtens het nationale recht van de verzoekende staat die partij is opgelegde sanctie of het resterende deel daarvan overwegen.

14. Elke persoon tegen wie procedures uitgevoerd worden in verband met de strafbare feiten waarop dit artikel van toepassing is, zal in elk stadium van de procedures verzekerd zijn van een eerlijke behandeling en geniet alle rechten en verzekeringen die verschaft worden door de nationale wetgeving van de staat die partij is op het grondgebied waar die persoon zich bevindt.

15. Niets in dit verdrag zal geïnterpreteerd worden als een verplichting tot uitlevering indien de aangezochte staat die partij is substantiële reden heeft om te geloven dat het verzoek ingediend is om de persoon te vervolgen of te straffen op grond van het geslacht, het ras, de taal, de religie, de nationaliteit, de etnische afkomst of de politieke mening van die persoon of dat het naleven van het verzoek de positie van die persoon om deze redenen in gevaar zal brengen.

16. Staten die partij zijn, mogen een verzoek om uitlevering niet alleen weigeren op grond van de overweging dat het strafbare feit tevens fiscale kwesties bevat.

17. Voorafgaand aan de weigering tot uitlevering, zal de aangezochte staat die partij is, zo nodig, overleggen met de verzoekende staat die partij is om deze voldoende gelegenheid te geven om zijn meningen te presenteren en om informatie met betrekking tot de beschuldigingen te verschaffen.

18. De aangezochte staat die partij is, stelt de verzoekende staat die partij is in kennis van zijn beslissing met betrekking tot de uitlevering. De aangezochte staat die partij is, stelt de verzoekende staat die partij is in kennis van elke reden voor weigering van uitlevering, tenzij de aangezochte staat die partij is dit krachtens zijn nationale recht of zijn internationale wettelijke verplichtingen niet kan doen.

19. Elke staat die partij is, deelt bij de ondertekening of bij de nederlegging van zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding aan de secretaris-generaal van de Verenigde Naties de naam en het adres mee van een autoriteit die verantwoordelijk is voor het indienen of ontvangen van verzoeken om uitlevering of voorlopige aanhouding. De secretaris-generaal stelt een register op van de aldus door de staten die partij zijn aangewezen autoriteiten en houdt dit register bij. Elke staat die partij is, zorgt ervoor dat de in het register opgenomen gegevens te allen tijde juist zijn.

20. Staten die partij zijn, streven ernaar om bilaterale en multilaterale overeenkomsten en regelingen aan te gaan om de uitlevering uit te voeren of de effectiviteit hiervan te verbeteren.

Artikel 38

Overbrenging

De staten die partij zijn, kunnen, rekening houdend met de rechten van veroordeelde personen, overwegen bilaterale of multilaterale overeenkomsten of regelingen aan te gaan inzake de overbrenging naar hun grondgebied van personen die tot een gevangenisstraf of andere vormen van vrijheidsbeneming zijn veroordeeld voor overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten, teneinde hun straf aldaar te kunnen voltooien. De staten die partij zijn, kunnen ook rekening houden met kwesties in verband met instemming, rehabilitatie en reclassering.

Artikel 39

Overdracht van strafvervolging

1. De staten die partij zijn, zullen de mogelijkheid overwegen om procedures voor de strafrechtelijke vervolging van een overeenkomstig dit verdrag strafbaar gesteld feit aan elkaar over te dragen indien een dergelijke overdracht wordt geacht in het belang van een goede rechtsbedeling te zijn, met name in gevallen waarin meerdere rechtsgebieden betrokken zijn, teneinde de vervolging te concentreren.

2. Indien een staat die partij is die overdracht van strafrechtelijke vervolging afhankelijk maakt van het bestaan van een verdrag een verzoek om overdracht ontvangt van een andere staat die partij is waarmee hij geen verdrag heeft, kan hij dit verdrag in overweging nemen als de wettelijke basis voor de overdracht van strafrechtelijke vervolging met betrekking tot de strafbare feiten waarop dit artikel van toepassing is.

Artikel 40

Algemene beginselen en procedures inzake wederzijdse rechtshulp

1. De staten die partij zijn, zullen elkaar de ruimst mogelijke wederzijdse rechtshulp verlenen bij onderzoeken, vervolgingen en gerechtelijke procedures met betrekking tot de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten, alsmede ten behoeve van het verzamelen van bewijsmateriaal in elektronische vorm van overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten, alsmede van ernstige misdrijven.

2. Wederzijdse rechtshulp zal zover mogelijk verleend worden door de aangezochte staat die partij is onder relevante wetgeving, verdragen, overeenkomsten en regelingen met betrekking tot onderzoeken, vervolgingen en gerechtelijke procedures met betrekking tot de strafbare feiten waarvoor een rechtspersoon verantwoordelijk

gehouden kan worden in overeenstemming met artikel 18 van dit verdrag door de verzoekende staat die partij is.

3. Wederzijdse rechtshulp die verleend wordt in overeenstemming met dit artikel kan gevraagd worden voor de volgende doeleinden:

(a) het opnemen van bewijs of verklaringen van personen;

(b) betekening van gerechtelijke stukken;

(c) het uitvoeren van huiszoekingen en inbeslagneming, en bevriezing;

(d) het doorzoeken van of op soortgelijke wijze toegang verkrijgen tot, in beslag nemen van of op soortgelijke wijze veilig stellen, en bekendmaken van elektronische gegevens die zijn opgeslagen door middel van een informatie- en communicatietechnologiesysteem overeenkomstig artikel 44 van dit verdrag;

(e) het in real time verzamelen van verkeersgegevens overeenkomstig artikel 45 van dit verdrag;

(f) het onderscheppen van inhoudelijke gegevens overeenkomstig artikel 46 van dit verdrag;

(g) het onderzoeken van objecten en locaties;

(h) het verschaffen van informatie, bewijsstukken en taxaties van deskundigen;

(i) het verschaffen van originele of gecertificeerde exemplaren van relevante documenten en registers, met inbegrip van regerings-, bank-, financiële, bedrijfs- of zakelijke registers;

(j) het identificeren of traceren van misdaad, goederen, hulpmiddelen of andere zaken ten behoeve van bewijsvoering;

(k) het vergemakkelijken van het vrijwillig verschijnen van personen voor de verzoekende staat

(l) die partij is;

(m) het invorderen van de opbrengsten van misdrijven;

(n) alle andere hulp die niet in strijd is met de nationale wetgeving van de aangezochte staat die partij is.

4. Onverminderd het nationale recht kunnen de bevoegde autoriteiten van een staat die partij is, zonder voorafgaand verzoek, informatie met betrekking tot strafzaken doorgeven aan een bevoegde autoriteit in een andere staat die partij is, indien zij van mening zijn dat dergelijke informatie de autoriteit kan helpen bij het instellen of met succes afronden van onderzoeken en strafrechtelijke procedures of kan leiden tot een verzoek dat door laatstgenoemde staat die partij is op grond van dit verdrag is ingediend.

5. De doorgifte van informatie overeenkomstig lid 4 van dit artikel laat onderzoeken en strafrechtelijke procedures in de staat van de bevoegde autoriteiten die de informatie verstrekken, onverlet. De bevoegde autoriteiten die de informatie ontvangen, houden

deze informatie vertrouwelijk, zelfs tijdelijk, of leggen beperkingen op het gebruik ervan op, indien zij daartoe worden verzocht. Dit weerhoudt de ontvangende staat die partij is er echter niet van in de procedure informatie bekend te maken die ontlastend is voor een beschuldigde persoon. In dat geval stelt de ontvangende staat die partij is de uitzendende staat die partij is voorafgaand aan de bekendmaking in kennis en pleegt hij desgevraagd overleg met

de uitzendende staat die partij is. Indien, in een uitzonderlijk geval, kennisgeving vooraf niet mogelijk is, informeert de ontvangende staat die partij is de uitzendende staat die partij is zo snel mogelijk over de bekendmaking.

6. De bepalingen van dit artikel laten verplichtingen uit hoofde van andere bilaterale of multilaterale verdragen die wederzijdse rechtshulp in zijn geheel of gedeeltelijk beheersen of zullen beheersen, onverlet.

7. De leden 8 tot en met 31 van dit artikel zijn op basis van wederkerigheid van toepassing op verzoeken die ingediend zijn krachtens dit artikel indien de betrokken staten die partij zijn niet gebonden zijn door een verdrag over wederzijdse rechtshulp. Indien die staten die partij zijn gebonden zijn door een dergelijk verdrag, zijn de overeenkomstige bepalingen van dat verdrag van toepassing, tenzij de staten die partij zijn overeenkomen in plaats daarvan de leden 8 tot en met 31 van dit artikel toe te passen. Staten die partij zijn, wordt sterk aangeraden om de bepalingen van die leden toe te passen indien zij de samenwerking versoepelen.

8. Staten die partij zijn, mogen weigeren om rechtshulp te verlenen volgens dit artikel op grond van afwezigheid van dubbele strafbaarheid. Echter, de aangezochte staat die partij is, mag, wanneer hij het gepast acht, rechtshulp verlenen in de mate die de staat die partij is naar eigen inzicht besluit, ongeacht of de gedraging een strafbaar feit vormt op grond van de nationale wetgeving van de aangezochte staat die partij is. Rechtshulp kan worden geweigerd wanneer verzoeken betrekking hebben op aangelegenheden met een de-minimiskarakter of aangelegenheden waarvoor de gevraagde samenwerking of rechtshulp op grond van andere bepalingen van dit verdrag beschikbaar is.

9. Een persoon die wordt vastgehouden of een straf uitzit op het grondgebied van een staat die partij is en wiens aanwezigheid in een andere staat die partij is wordt gevraagd met het oog op identificatie, getuigenis of anderszins bijstand verlenen bij het verkrijgen van bewijsmateriaal voor onderzoeken, vervolgingen of gerechtelijke procedures in verband met overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten, kan worden overgedragen indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

   (a) de persoon geeft vrijelijk geïnformeerde toestemming;

   (b) de bevoegde autoriteiten van beide staten die partij zijn, hebben overeenstemming bereikt, onder de voorwaarden die deze staten die partij zijn passend achten.

10. Voor de toepassing van lid 9 van dit artikel geldt het volgende:

(a) De Staat die partij is waarnaar de betrokkene wordt overgebracht, is bevoegd en verplicht om de overgebrachte betrokkene in hechtenis te houden, tenzij de staat die partij is van waaruit de betrokkene is overgebracht, anderszins verzoekt of een andere machtiging afgeeft;

(b) De Staat die partij is waarnaar de betrokkene wordt overgebracht, geeft onverwijld uitvoering aan zijn verplichting om de betrokkene terug over te dragen aan de staat die partij is van waaruit hij is overgebracht, zoals vooraf overeengekomen, of anderszins overeengekomen, door de bevoegde autoriteiten van beide staten die partij zijn;

(c) De staat die partij is waarnaar de betrokkene wordt overgebracht, verlangt niet van de staat die partij is van waaruit de betrokkene is overgebracht, dat deze een uitleveringsprocedure inleidt met het oog op de terugkeer van de betrokkene;

(d) De tijd die de betrokkene in hechtenis doorbrengt in de staat waarnaar hij wordt overgebracht, wordt in mindering gebracht op de strafuitvoering die hij moet ondergaan in de staat van waaruit hij is overgebracht.

11. Tenzij de staat die partij is van waaruit een persoon overeenkomstig de leden 9 en 10 van dit artikel zal worden overgebracht daarmee instemt, wordt die persoon, ongeacht zijn nationaliteit, niet vervolgd, vastgehouden, gestraft of onderworpen aan enige andere vorm van vrijheidsbeneming op het grondgebied van de staat waar die persoon naartoe wordt overgebracht met betrekking tot handelingen, nalatigheden of veroordelingen voorafgaand aan het vertrek van de persoon vanuit het grondgebied van de staat van waaruit de persoon is overgebracht.

12. a) Elke staat die partij is, wijst een of meer centrale instanties aan die de verantwoordelijkheid en macht hebben om verzoeken voor wederzijdse rechtshulp te ontvangen en om deze ofwel uit te voeren of over te dragen aan de bevoegde instanties voor uitvoering. Wanneer een staat die partij is een speciale regio of speciaal grondgebied heeft met een apart systeem voor wederzijdse rechtshulp, kan de partij een aparte centrale instantie aanwijzen die dezelfde functie heeft voor die regio of voor dat grondgebied.

(b) Centrale instanties zullen zorgen voor de snelle en juiste uitvoering of overdracht van de ontvangen verzoeken. Wanneer de centrale instantie het verzoek overdraagt aan een bevoegde instantie voor uitvoering, zal de instantie bij de bevoegde instantie aandringen op de snelle en juiste uitvoering van het verzoek.

(c) De secretaris-generaal van de Verenigde Naties wordt in kennis gesteld van de voor dit doel aangewezen centrale instantie op het tijdstip waarop elke staat die partij is zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring van of toetreding tot dit verdrag nederlegt, en een register van door de staten die partij zijn aangewezen centrale instanties opstellen en bijhouden. Iedere staat die partij is, zorgt ervoor dat de in het register opgenomen gegevens te allen tijde juist zijn.

(d) Verzoeken voor wederzijdse rechtshulp en hieraan gerelateerde communicatie zullen worden overgedragen tussen de door de staten die partij zijn aangewezen centrale instanties. Deze eis doet geen afbreuk aan het recht van een staat die

partij is om te eisen dat dergelijke verzoeken en communicatie gericht zijn aan de instantie via diplomatieke kanalen en, in dringende omstandigheden, waar de staten die partij zijn, instemmen, via de Internationale Criminele Politie Organisatie, indien mogelijk.

13. Verzoeken worden schriftelijke ingediend of, waar mogelijk, op elke wijze die een schriftelijke melding oplevert in een taal die acceptabel is voor de aangezochte staat die partij is op grond van bepalingen die hem in staat stellen om authenticiteit vast te stellen. De secretaris-generaal van de Verenigde Naties wordt in kennis gesteld van de taal of talen die aanvaardbaar zijn voor elke staat die partij is op het tijdstip waarop hij zijn akte van

bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring van of toetreding tot dit verdrag nederlegt. In dringende omstandigheden, en indien overeengekomen door de staten die partij zijn, mogen verzoeken mondeling ingediend worden, waarna zij onmiddellijk schriftelijk bevestigd zullen worden.

14. Indien hun respectieve wetgeving dit niet verbiedt, worden de centrale instanties van de staten die partij zijn aangemoedigd verzoeken om wederzijdse rechtshulp en daarmee verband houdende mededelingen, alsmede bewijsmateriaal, in elektronische vorm door te geven en te ontvangen onder voorwaarden die de aangezochte staat die partij is in staat stellen de authenticiteit van de mededelingen vast te stellen en de beveiliging ervan te waarborgen.

15. Een verzoek om wederzijdse rechtshulp bevat:

    (a) de identiteit van de instantie die het verzoek indient;

    (b) het onderwerp en de aard van het onderzoek, de vervolging of de gerechtelijke procedure waar het verzoek betrekking op heeft en de naam en de functies van de instantie die het onderzoek, vervolging of gerechtelijke procedure uitvoert;

    (c) een samenvatting van de relevante feiten, behalve met betrekking tot verzoeken ten behoeve van betekening van de gerechtelijke stukken;

    (d) een beschrijving van de gewenste hulp en elke specifieke procedure die de verzoekende staat die partij is, wenst te volgen;

    (e) indien mogelijk en passend, de identiteit, de locatie en de nationaliteit van een betrokken persoon, alsmede het land van herkomst, de beschrijving en de locatie van de betrokken goederen of rekeningen;

    (f) in voorkomend geval, de periode waarvoor het bewijsmateriaal, de informatie of andere hulp wordt gevraagd; en

    (g) het doel waarvoor het aangezochte bewijs, de informatie of andere hulp moet dienen.

16. De aangezochte staat die partij is, mag aanvullende informatie vragen wanneer dit nodig lijkt voor het uitvoeren van het verzoek in overeenstemming met zijn nationale wetgeving of wanneer het een dergelijke uitvoering kan versoepelen.

17. Een verzoek wordt uitgevoerd in overeenstemming met de nationale wetgeving van de aangezochte staat die partij is en, voor zover niet in strijd met de nationale wetgeving van de aangezochte staat die partij is en waar mogelijk, in overeenstemming met de in het verzoek gespecificeerde procedures.

18. Wanneer een natuurlijke persoon zich op het grondgebied bevindt van een staat die partij is en als getuige, slachtoffer of deskundige moet worden gehoord door de gerechtelijke autoriteiten van een andere staat die partij is, kan de eerste staat die partij is, voor zover mogelijk en in overeenstemming met de grondbeginselen van het nationale recht,

op verzoek van de andere staat die partij is, toestaan dat het verhoor per videoconferentie plaatsvindt indien het niet mogelijk of wenselijk is dat de betrokkene in persoon op het grondgebied van de verzoekende staat die partij is, verschijnt. De staten die partij zijn, kunnen overeenkomen dat de hoorzitting wordt uitgevoerd door een justitiële autoriteit van de verzoekende staat die partij is en bijgewoond wordt door een justitiële autoriteit van de aangezochte staat die partij is. Indien de aangezochte staat die partij is geen toegang heeft tot de technische middelen die nodig zijn voor het houden van een videoconferentie, kunnen deze middelen in onderlinge overeenstemming door de verzoekende staat die partij is, worden verstrekt.

19. De verzoekende staat die partij is zal geen andere dan in het verzoek vermelde informatie of bewijs dat door de aangezochte staat die partij is voor onderzoeken, vervolgingen of gerechtelijke procedures verschaft is, overdragen zonder de voorafgaande toestemming van de aangezochte staat die partij is. Niets in dit lid zal de verzoekende staat die partij is weerhouden van het in de procedure bekendmaken van informatie of bewijs dat ontlastend is voor een beschuldigde persoon. In het laatste geval zal de verzoekende staat die partij is de aangezochte staat die partij is voorafgaand aan de bekendmaking op de hoogte stellen en, zo nodig, overleggen met de aangezochte staat die partij is. Indien, in uitzonderlijk geval, melding vooraf niet mogelijk is, zal de verzoekende staat die partij is de aangezochte staat die partij is zo snel mogelijk informeren over de bekendmaking.

20. De verzoekende staat die partij is mag de aangezochte staat die partij is vragen het feit en de inhoud van het verzoek vertrouwelijk te houden, met uitzondering van de mate die vereist is voor het uitvoeren van het verzoek. Indien de aangezochte staat die partij is, niet kan voldoen aan het vereiste van vertrouwelijkheid, stelt zij de verzoekende staat die partij is hiervan onmiddellijk in kennis.

21. Wederzijdse rechtshulp kan geweigerd worden:

    (a) indien het verzoek niet in overeenstemming met de bepalingen van dit artikel is ingediend;

    (b) indien de aangezochte staat die partij is van mening is dat het uitvoeren van het verzoek mogelijkerwijs zijn soevereiniteit, veiligheid, openbare orde of andere essentiële belangen in gevaar brengt;

    (c) indien het de instanties van de aangezochte staat die partij is door hun nationale wetgeving verboden is om de gevraagde handeling met betrekking tot een soortgelijk strafbaar feit uit te voeren, wanneer dit onder hun rechtsbevoegdheid het voorwerp geweest zou zijn van een onderzoek, vervolging of gerechtelijke procedures;

(d) indien het inwilligen van het verzoek in strijd is met het rechtssysteem van de aangezochte staat die partij is met betrekking tot wederzijdse rechtshulp.

22. Niets in dit verdrag mag worden geïnterpreteerd als een verplichting tot het verlenen van wederzijdse rechtshulp indien de aangezochte staat die partij is substantiële reden heeft om te geloven dat het verzoek ingediend is om de persoon te vervolgen of te straffen op grond van het geslacht, het ras, de taal, de religie, de nationaliteit, de etnische afkomst of de politieke mening van die persoon of dat het naleven van het verzoek de positie van die persoon om deze redenen in gevaar zal brengen.

23. Staten die partij zijn, mogen geen verzoek om wederzijdse rechtshulp weigeren alleen op grond van de overweging dat het strafbare feit tevens fiscale kwesties bevat.

24. Staten die partij zijn, zullen niet weigeren om wederzijdse rechtshulp te verlenen krachtens dit artikel op grond van het bankgeheim.

25. Er dienen redenen opgegeven te worden voor elke weigering van wederzijdse rechtshulp.

26. De aangezochte staat die partij is zal het verzoek om wederzijdse rechtshulp zo snel mogelijk uitvoeren en zal zoveel mogelijk rekening houden met de deadlines die gesuggereerd worden door de verzoekende staat die partij is en waarvoor redenen gegeven zijn, bij voorkeur in het verzoek. De aangezochte staat die partij is zal reageren op redelijke verzoeken van de verzoekende staat die partij is met betrekking tot de status en de voortgang van het verzoek. De verzoekende staat die partij is dient de aangezochte staat die partij is onmiddellijk in te lichten wanneer de gezochte hulp niet langer vereist is.

27. Wederzijdse rechtshulp kan uitgesteld worden door de aangezochte staat die partij is op grond dat het een lopend onderzoek, een vervolging of een gerechtelijke procedure stoort.

28. Voorafgaand aan het weigeren van een verzoek volgens lid 21 van dit artikel of aan het uitstellen van de uitvoering volgens lid 27 van dit artikel, moet de aangezochte staat die partij is de verzoekende staat die partij is raadplegen om te overwegen of hulp toegewezen kan worden afhankelijk van de noodzakelijk geachte voorwaarden en bepalingen. Indien de verzoekende staat die partij is hulp accepteert die onderworpen is aan die bepalingen, moet de partij de bepalingen naleven.

29. Onverminderd de toepassing van lid 11 van dit artikel wordt een getuige, deskundige of andere persoon die, op verzoek van de verzoekende staat die partij is, instemt met het afleggen van getuigenis in een procedure of met het helpen bij een onderzoek, vervolging of gerechtelijke procedure op het grondgebied van de verzoekende staat die partij is, niet vervolgd, vastgehouden, gestraft of onderworpen aan enige andere vorm van vrijheidsbeneming van de persoon op dat grondgebied met betrekking tot handelingen, nalatigheden of veroordelingen voorafgaand aan het vertrek van de persoon vanuit het grondgebied van de aangezochte staat die partij is. Een dergelijke vrijgeleide wordt beëindigd wanneer de getuige, deskundige of andere persoon gedurende een termijn van 15 opeenvolgende dagen of gedurende een door de staten die partij zijn overeengekomen termijn vanaf de datum waarop de persoon officieel ervan in kennis is gesteld dat de aanwezigheid van de persoon door de rechterlijke autoriteiten niet langer vereist is, de gelegenheid heeft gehad om het grondgebied van

de verzoekende staat die partij is te verlaten, niettemin vrijwillig op het grondgebied van de verzoekende staat die partij is, is gebleven of, na het grondgebied te hebben verlaten, uit vrije wil is teruggekeerd.

30. De gebruikelijke kosten voor het uitvoeren van een verzoek zullen gedragen worden door de aangezochte staat die partij is, tenzij anders overeengekomen door de betrokken staten die partij zijn. Indien uitgaven van een substantiële of buitengewone aard vereist zijn of zullen zijn om het verzoek in te willigen, zullen de staten die partij zijn de voorwaarden en bepalingen op grond waarvan het verzoek uitgevoerd zal worden bepalen, evenals hoe de kosten gedragen zullen worden.

31. De aangezochte staat die partij is:

(a) voorziet de verzoekende staat die partij is van exemplaren van regeringsregisters, documenten of informatie die de aangezochte staat die partij is in zijn bezit heeft en die op grond van de nationale wetgeving beschikbaar zijn voor het algemeen publiek;

(b) mag, naar eigen inzicht, de verzoekende staat die partij is in het geheel, gedeeltelijk, of afhankelijk van de condities die de aangezochte staat die partij is noodzakelijk acht voorzien van exemplaren van regeringsregisters, documenten of informatie in zijn bezit die onder zijn nationale wetgeving niet beschikbaar zijn voor het algemene publiek.

32. Staten die partij zijn, overwegen, zo mogelijk, de mogelijkheid van het sluiten van bilaterale of multilaterale overeenkomsten of regelingen die het doel dienen van, praktische uitvoering geven aan, of de bepalingen verbeteren van dit artikel.

Artikel 41

1. **24/7-netwerk**

2. Elke staat die partij is, wijst een contactpunt aan dat 24 uur per dag, 7 dagen per week beschikbaar is om te zorgen voor onmiddellijke bijstand ten behoeve van specifieke strafrechtelijke onderzoeken, vervolgingen of gerechtelijke procedures met betrekking tot overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten, of voor het verzamelen, verkrijgen en bewaren van bewijsmateriaal in elektronische vorm voor de toepassing van lid 3 van dit artikel en met betrekking tot de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten, alsmede met betrekking tot ernstige misdrijven.

3. De secretaris-generaal van de Verenigde Naties wordt van dit contactpunt in kennis gesteld en houdt een register bij van de voor de toepassing van dit artikel aangewezen contactpunten en zendt de bijgewerkte lijst van contactpunten jaarlijks toe aan de staten die partij zijn.

4. Deze bijstand omvat het faciliteren of, indien toegestaan door de nationale wetgeving en praktijk van de aangezochte staat die partij is, het rechtstreeks uitvoeren van de volgende maatregelen:

(a) het verstrekken van technisch advies;

(b) het bewaren van opgeslagen elektronische gegevens overeenkomstig de artikelen 42 en 43 van dit verdrag, in voorkomend geval met inbegrip van informatie over de locatie van de dienstverlener, indien bekend bij de

aangezochte staat die partij is, om de verzoekende staat die partij is bij te staan bij het indienen van een verzoek;

(c) het verzamelen van bewijsmateriaal en het verstrekken van juridische informatie;

(d) het lokaliseren van verdachten; of

(e) het verstrekken van elektronische gegevens om een noodsituatie af te wenden.

5. Het contactpunt van een staat die partij is, dient in staat te zijn volgens een versnelde procedure te communiceren met het contactpunt van een andere staat die partij is. Indien het door een staat die partij is aangewezen contactpunt geen deel uitmaakt van de autoriteit of autoriteiten van die staat die partij is die verantwoordelijk is of zijn voor wederzijdse rechtshulp of uitlevering, zorgt het contactpunt ervoor dat het snel met die autoriteit of autoriteiten kan coördineren.

6. Elke staat die partij is, zorgt ervoor dat opgeleid en uitgerust personeel beschikbaar is om de werking van het 24/7-netwerk te waarborgen.

7. De staten die partij zijn, kunnen ook gebruikmaken van bestaande erkende netwerken van contactpunten en deze versterken, in voorkomend geval en binnen de grenzen van hun nationale wetgeving, met inbegrip van de 24/7-netwerken voor computercriminaliteit van de Internationale Criminele Politie Organisatie voor snelle politiële samenwerking en andere methoden van samenwerking op het gebied van informatie-uitwisseling.

Artikel 42

Internationale samenwerking met het oog op spoedbewaring van opgeslagen elektronische gegevens

1. Een staat die partij is, kan een andere staat die partij is verzoeken om in overeenstemming met artikel 25 van dit verdrag de spoedbewaring te gelasten of anderszins te verkrijgen van elektronische gegevens die zijn opgeslagen door middel van een informatie- en communicatietechnologiesysteem dat zich op het grondgebied van die andere staat die partij is, bevindt en ten aanzien waarvan de verzoekende staat die partij is voornemens is een verzoek om wederzijdse rechtshulp in te dienen bij het doorzoeken van of zich op vergelijkbare wijze toegang verschaffen tot, in beslag nemen of op soortgelijke wijze veilig stellen, of bekendmaken van de elektronische gegevens.

2. De verzoekende staat die partij is, kan het in artikel 41 van dit verdrag bedoelde 24/7-netwerk gebruiken om informatie in te winnen over de locatie van de elektronische gegevens die zijn opgeslagen door middel van een informatie- en communicatietechnologiesysteem en, in voorkomend geval, informatie over de locatie van de dienstverlener.

3. In een verzoek om bewaring op grond van lid 1 van dit artikel wordt het volgende vermeld:

(a) de autoriteit die bewaring wenst;

(b) het strafbare feit dat het voorwerp uitmaakt van een strafrechtelijk onderzoek, vervolging of gerechtelijke procedure en een beknopte samenvatting van de desbetreffende feiten;

(c) de opgeslagen elektronische gegevens die moeten worden bewaard en hun relatie tot het strafbare feit;

(d) alle beschikbare informatie ter identificatie van de bewaarder van de opgeslagen elektronische gegevens of de locatie van het informatie- en communicatietechnologiesysteem;

(e) de noodzaak van de bewaring;

(f) een verklaring dat de verzoekende staat die partij is, voornemens is een verzoek om wederzijdse rechtshulp in te dienen bij de doorzoeking of vergelijkbare toegang, inbeslagneming of soortgelijke veiligstelling, of bekendmaking van de opgeslagen elektronische gegevens;

(g) in voorkomend geval, een verklaring van de noodzaak om het verzoek om bewaring vertrouwelijk te houden en de gebruiker niet op de hoogte te stellen.

4. Na ontvangst van het verzoek van een andere staat die partij is, treft de aangezochte staat die partij is alle passende maatregelen om de gespecificeerde elektronische gegevens onverwijld te bewaren in overeenstemming met zijn nationale recht. Voor de beantwoording van een verzoek is dubbele strafbaarheid niet vereist als voorwaarde voor een dergelijke bewaring.

5. Een staat die partij is die dubbele strafbaarheid vereist als voorwaarde voor het beantwoorden van een verzoek om wederzijdse rechtshulp bij het doorzoeken of op soortgelijke wijze raadplegen, in beslag nemen of op soortgelijke wijze veilig stellen, of bekendmaken van opgeslagen elektronische gegevens, kan zich, met betrekking tot andere strafbare feiten dan die welke overeenkomstig dit verdrag zijn vastgesteld, het recht voorbehouden het verzoek tot bewaring uit hoofde van dit artikel te weigeren in gevallen waarin hij redenen heeft om aan te nemen dat op het tijdstip van bekendmaking niet aan de voorwaarde van dubbele strafbaarheid kon worden voldaan.

6. Bovendien kan een verzoek om bewaring slechts worden afgewezen op grond van de gronden vervat in artikel 40, lid 21, punten b) en c), en lid 22, van dit verdrag.

7. Indien de aangezochte staat die partij is van mening is dat bewaring de toekomstige beschikbaarheid van de gegevens niet zal waarborgen of de vertrouwelijkheid van het onderzoek van de verzoekende staat die partij is in gevaar zal brengen of anderszins schaden, stelt hij de verzoekende staat die partij is daarvan onverwijld in kennis, die vervolgens bepaalt of het verzoek niettemin moet worden uitgevoerd.

8. Elke bewaring naar aanleiding van een verzoek ingevolge lid 1 van dit artikel geschiedt voor een termijn van ten minste 60 dagen, teneinde de verzoekende staat

die partij is in staat te stellen een verzoek in te dienen tot doorzoeking of vergelijkbare toegang, inbeslagneming of soortgelijke veiligstelling, of bekendmaking van de gegevens. Na ontvangst van een dergelijk verzoek blijven de gegevens bewaard in afwachting van een beslissing over dat verzoek.

9. Vóór het verstrijken van de in lid 8 van dit artikel bedoelde bewaringstermijn kan de verzoekende staat die partij is, verzoeken om verlenging van de bewaringstermijn.

Artikel 43

Internationale samenwerking met het oog op spoedverstrekking van bewaarde verkeersgegevens

1. Indien de aangezochte staat die partij is bij de uitvoering van een verzoek uit hoofde van artikel 42 van dit verdrag tot bewaring van verkeersgegevens betreffende een specifieke communicatie ontdekt dat een dienstverlener in een andere staat die partij is bij de doorgifte van de communicatie betrokken was, geeft de aangezochte staat die partij is onverwijld aan de verzoekende staat die partij is een voldoende hoeveelheid verkeersgegevens door om die dienstverlener en de route waarlangs de communicatie is doorgegeven, te identificeren.

2. Verstrekking van verkeersgegevens krachtens lid 1 van dit artikel kan slechts worden geweigerd op grond van de gronden vervat in artikel 40, lid 21, punten b) en c), en lid 22, van dit verdrag.

Artikel 44

Wederzijdse rechtshulp bij de toegang tot opgeslagen elektronische gegevens

1. Een staat die partij is, kan een andere staat die partij is verzoeken elektronische gegevens die zijn opgeslagen door middel van een informatie- en communicatietechnologiesysteem dat zich op het grondgebied van de aangezochte staat die partij is, bevindt, te doorzoeken of op soortgelijke wijze toegang te verkrijgen, in beslag te nemen of op soortgelijke wijze veilig te stellen, en bekend te maken, met inbegrip van elektronische gegevens die overeenkomstig artikel 42 van dit verdrag zijn bewaard.

2. De aangezochte staat die partij is, beantwoordt het verzoek door toepassing van de relevante internationale instrumenten en wetten bedoeld in artikel 35 van dit verdrag, en in overeenstemming met andere relevante bepalingen van dit hoofdstuk.

3. Het verzoek wordt met spoed beantwoord wanneer:

   (a) er redenen zijn om aan te nemen dat de relevante gegevens bijzonder kwetsbaar zijn voor verlies of wijziging; of

   (b) de in lid 2 van dit artikel bedoelde instrumenten en wetten anderszins voorzien in een onverwijlde samenwerking.

Artikel 45

Wederzijdse rechtshulp bij het realtime verzamelen van verkeersgegevens

1. De staten die partij zijn, streven ernaar elkaar wederzijdse rechtshulp te verlenen bij het in real time verzamelen van verkeersgegevens in verband met gespecificeerde communicatie op hun grondgebied die wordt verzonden door middel van een informatie- en communicatietechnologiesysteem. Onverminderd de bepalingen van lid 2 van dit artikel,

gelden voor deze rechtshulp de voorwaarden en procedures waarin het nationale recht voorziet.

2. Elke staat die partij is, zal ernaar streven dergelijke rechtshulp te verlenen ten minste met betrekking tot strafbare feiten waarvoor de realtime verzameling van verkeersgegevens beschikbaar zou zijn in een soortgelijke binnenlandse zaak.

3. In een overeenkomstig lid 1 van dit artikel ingediend verzoek wordt het volgende vermeld:

   (a) de naam van de verzoekende autoriteit;

   (b) een samenvatting van de belangrijkste feiten en de aard van het onderzoek, de vervolging of de gerechtelijke procedure waarop het verzoek betrekking heeft;

   (c) de elektronische gegevens waarvoor het verzamelen van de verkeersgegevens vereist is en hun verband met het strafbare feit;

   (d) alle beschikbare gegevens die de eigenaar of gebruiker van de gegevens of de locatie van het informatie- en communicatietechnologiesysteem identificeren;

   (e) de motivering van de noodzaak om de verkeersgegevens te verzamelen;

   (f) de periode waarvoor verkeersgegevens moeten worden verzameld en een overeenkomstige motivering van de duur ervan.

Artikel 46

Wederzijdse rechtshulp bij het onderscheppen van inhoudelijke gegevens

De staten die partij zijn, streven ernaar elkaar wederzijdse rechtshulp te verlenen bij het in real time verzamelen of vastleggen van inhoudelijke gegevens van specifieke communicatie die door middel van een informatie- en communicatietechnologiesysteem wordt verzonden, voor zover toegestaan krachtens verdragen die op hen van toepassing zijn of krachtens hun nationale wetgeving.

Artikel 47

Samenwerking inzake rechtshandhaving

1. De staten die partij zijn, werken nauw met elkaar samen, in overeenstemming met hun respectievelijke binnenlandse wettelijke en bestuurlijke systemen om de effectiviteit van acties voor rechtshandhaving te verbeteren om de strafbare feiten

vastgesteld overeenkomstig dit verdrag te bestrijden. De staten die partij zijn, treffen met name doeltreffende maatregelen om:

(a) communicatiekanalen tussen hun bevoegde autoriteiten, instanties en diensten te verbeteren en, waar nodig, op te zetten, rekening houdend met de bestaande kanalen, waaronder die van de Internationale Criminele Politie Organisatie, teneinde de veilige en snelle uitwisseling van informatie te vergemakkelijken

met betrekking tot alle aspecten van de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten, met inbegrip van, indien de betrokken staten die partij zijn dit passend achten, verbanden met andere criminele activiteiten;

(b) samen te werken met andere staten die partij zijn bij het verrichten van onderzoek naar overeenkomstig dit verdrag strafbare gestelde feiten met betrekking tot:

i) de identiteit, verblijfplaats en activiteiten van personen die verdacht worden van betrokkenheid bij dergelijke strafbare feiten, of de locatie van andere betrokken personen;

ii) het verkeer van opbrengst van misdrijven of goederen afkomstig uit het begaan van dergelijke strafbare feiten;

iii) het verkeer van goederen, apparatuur of andere hulpmiddelen die gebruikt zijn tijdens of bedoeld zijn voor gebruik tijdens het begaan van dergelijke strafbare feiten;

(c) indien nodig, de nodige artikelen of gegevens voor analytische of onderzoeksdoeleinden te verschaffen;

(d) in voorkomend geval informatie uit te wisselen met andere staten die partij zijn over specifieke middelen en methoden die worden gebruikt om de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten te plegen, met inbegrip van het gebruik van valse identiteiten, vervalste, gewijzigde of valse documenten en andere middelen om activiteiten te verbergen, alsmede tactieken, technieken en procedures op het gebied van cybercriminaliteit;

(e) de effectieve coördinatie te vergemakkelijken tussen hun bevoegde instanties, agentschappen en diensten en de uitwisseling van personeel en andere experts te bevorderen, met inbegrip van de inschakeling van verbindingsfunctionarissen, overeenkomstig bilaterale overeenkomsten of regelingen tussen de betrokken staten die partij zijn;

(f) relevante informatie uit te wisselen en administratieve en andere maatregelen, die genomen zijn ten behoeve van het vroeg identificeren van de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten, te coördineren.

2. De staten die partij zijn, zullen met het oog op het uitvoeren van dit verdrag overwegen om bilaterale of multilaterale overeenkomsten of regelingen over directe samenwerking tussen hun wetshandhavingsdiensten aan te gaan en, indien dergelijke overeenkomsten of regelingen reeds bestaan, deze aan te passen. Bij afwezigheid van dergelijke overeenkomsten of regelingen tussen de betrokken staten die partij zijn,

kunnen zij dit verdrag beschouwen als de basis voor wederzijdse samenwerking op het gebied van rechtshandhaving met betrekking tot de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten. Staten die partij zijn, zullen, indien mogelijk, volledig gebruikmaken van de overeenkomsten of regelingen met betrekking tot internationale of regionale organisaties om de samenwerking tussen hun wetshandhavingsdiensten te verbeteren.

Artikel 48

Gezamenlijke onderzoeken

De staten die partij zijn, overwegen bilaterale of multilaterale overeenkomsten of regelingen te sluiten waarbij, met betrekking tot overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten die in een of meer staten het voorwerp zijn van strafrechtelijke onderzoeken, vervolgingen of gerechtelijke procedures, de betrokken bevoegde autoriteiten gezamenlijke onderzoeksinstanties kunnen oprichten. Indien dergelijke overeenkomsten of regelingen ontbreken, kunnen per geval in onderling overleg gezamenlijke onderzoeken worden uitgevoerd. De betrokken staten die partij zijn, zien erop toe dat de soevereiniteit van de staat die partij is op wiens grondgebied dergelijke onderzoeken zullen plaatsvinden, volledig wordt geëerbiedigd.

Artikel 49

Mechanismen voor de terugvordering van goederen door middel van internationale samenwerking bij confiscatie

1. Elke staat die partij is, doet, met het oog op het verlenen van wederzijdse rechtshulp krachtens artikel 50 van dit verdrag met betrekking tot goederen die zijn verkregen door of betrokken zijn bij het plegen van een overeenkomstig dit verdrag strafbaar gesteld feit, in overeenstemming met zijn nationale recht, het volgende:

   (a) de nodige maatregelen treffen om zijn bevoegde autoriteiten in staat te stellen uitvoering te geven aan een bevel tot confiscatie dat is uitgevaardigd door een gerecht van een andere staat die partij is;

   (b) de nodige maatregelen treffen om zijn bevoegde autoriteiten, indien zij rechtsmacht hebben, in staat te stellen de confiscatie van goederen van buitenlandse oorsprong te gelasten door de berechting van het witwassen van geld of een ander strafbaar feit dat onder zijn rechtsmacht valt of door middel van andere procedures die krachtens zijn nationale wetgeving zijn toegestaan; en

   (c) overwegen de nodige maatregelen te treffen om confiscatie van dergelijke goederen zonder strafrechtelijke veroordeling mogelijk te maken in gevallen waarin de dader niet kan worden vervolgd wegens overlijden, vlucht of afwezigheid of in andere passende gevallen.

2. Elke staat die partij is, zal, teneinde wederzijdse rechtshulp te verlenen naar aanleiding van een verzoek krachtens artikel 50, lid 2, van dit verdrag, in overeenstemming met zijn nationale recht:

(a) de nodige maatregelen treffen om zijn bevoegde autoriteiten in staat te stellen goederen te bevriezen of in beslag te nemen op grond van een bevel tot bevriezing of inbeslagneming dat is uitgevaardigd door een gerecht of bevoegde autoriteit van een verzoekende staat die partij is en die de aangezochte staat die partij is een redelijke basis biedt om aan te nemen dat er voldoende redenen zijn om

dergelijke maatregelen te treffen en aan te nemen dat de goederen uiteindelijk zouden worden onderworpen aan een bevel tot confiscatie in de zin van lid 1, punt a), van dit artikel;

(b) de nodige maatregelen treffen om zijn bevoegde autoriteiten in staat te stellen goederen te bevriezen of in beslag te nemen op grond van een verzoek dat de aangezochte staat die partij is een redelijke basis biedt om aan te nemen dat er voldoende redenen zijn om dergelijke maatregelen te treffen en aan te nemen dat de goederen uiteindelijk zouden worden onderworpen aan een bevel tot confiscatie in de zin van lid 1, punt a), van dit artikel; en

(c) overwegen aanvullende maatregelen te treffen om zijn bevoegde autoriteiten in staat te stellen goederen te bewaren voor confiscatie, bijvoorbeeld op grond van een buitenlandse aanhouding of een tenlastelegging in verband met de verwerving van dergelijke goederen.

Artikel 50

Internationale samenwerking met het oog op confiscatie

1. Een staat die partij is die van een andere staat die partij is, die rechtsmacht heeft ten aanzien van een overeenkomstig dit verdrag strafbaar gesteld feit, een verzoek heeft ontvangen tot confiscatie van de opbrengsten van misdrijven, goederen, uitrusting of andere hulpmiddelen als bedoeld in artikel 31, lid 1, van dit verdrag die zich op zijn grondgebied bevinden, zal, voor zover mogelijk binnen zijn nationale rechtsstelsel:

   (a) het verzoek voorleggen aan zijn bevoegde autoriteiten teneinde een bevel tot confiscatie te verkrijgen, en het bevel uitvoeren, indien het wordt gegeven; of

   (b) aan zijn bevoegde autoriteiten een bevel tot confiscatie voorleggen, uitgevaardigd door een gerecht op het grondgebied van de verzoekende staat die partij is overeenkomstig artikel 31, lid 1, van dit verdrag, voor zover het betrekking heeft op de opbrengsten van misdrijven, goederen, uitrusting of andere hulpmiddelen die zich op het grondgebied van de aangezochte staat die partij is bevinden.

2. Naar aanleiding van een verzoek van een andere staat die partij is en die rechtsmacht heeft ten aanzien van een overeenkomstig dit verdrag strafbaar gesteld feit, zal de aangezochte staat die partij is maatregelen treffen om de opbrengsten van misdrijven, goederen, uitrusting of andere hulpmiddelen als bedoeld in artikel 31, lid 1, van dit verdrag te identificeren, op te sporen en te bevriezen of in beslag te nemen met het oog op uiteindelijke confiscatie, te gelasten hetzij door de verzoekende staat die partij

is, hetzij, ingevolge een verzoek krachtens lid 1 van dit artikel, door de aangezochte staat die partij is.

3. De bepalingen van artikel 40 van dit verdrag zijn van overeenkomstige toepassing op dit artikel. Naast de in artikel 40, lid 15, van dit verdrag bedoelde informatie, bevatten verzoeken uit hoofde van dit artikel:

(a) in het geval van een verzoek met betrekking tot lid 1, punt a), van dit artikel, een beschrijving van de te confisqueren goederen, met inbegrip van, voor zover mogelijk, de locatie en, in voorkomend geval, de geschatte waarde van de goederen en een uiteenzetting van de feiten waarop de verzoekende staat die partij is, zich baseert, voldoende om de aangezochte staat die partij is in staat te stellen het bevel uit hoofde van zijn nationale recht te verkrijgen;

(b) in het geval van een verzoek met betrekking tot lid 1, punt b), van dit artikel, een wettelijk toelaatbaar afschrift van een bevel tot confiscatie waarop het verzoek is gebaseerd, afgegeven door de verzoekende staat die partij is, een uiteenzetting van de feiten en informatie over de mate waarin om uitvoering van het bevel wordt verzocht, een verklaring waarin de maatregelen worden gespecificeerd die de verzoekende staat die partij is, heeft genomen om een adequate kennisgeving te verstrekken aan derden die te goeder trouw zijn en om een eerlijke rechtsgang te waarborgen, en een verklaring dat het bevel tot confiscatie definitief is;

(c) in het geval van een verzoek met betrekking tot lid 2 van dit artikel, een uiteenzetting van de feiten waarop de verzoekende staat die partij is, zich baseert en een beschrijving van de gevraagde maatregelen en, indien beschikbaar, een wettelijk toelaatbaar afschrift van een bevel waarop het verzoek is gebaseerd.

4. De in de leden 1 en 2 van dit artikel bedoelde beslissingen of maatregelen worden door de aangezochte staat die partij is, genomen in overeenstemming met en met inachtneming van de bepalingen van zijn nationale recht en zijn procedureregels of bilaterale of multilaterale verdragen, overeenkomsten of regelingen waaraan hij ten aanzien van de verzoekende staat die partij is, gebonden kan zijn.

5. Elke staat die partij is, zal aan de secretaris-generaal van de Verenigde Naties afschriften verstrekken van zijn wet- en regelgeving die uitvoering geven aan dit artikel en van alle latere wijzigingen van deze wet- en regelgeving of een beschrijving daarvan.

6. Indien een staat die partij is ervoor kiest het nemen van de in de leden 1 en 2 van dit artikel bedoelde maatregelen afhankelijk te stellen van het bestaan van een toepasselijk verdrag, beschouwt die staat die partij is dit verdrag als de noodzakelijke en toereikende verdragsgrondslag.

7. Samenwerking uit hoofde van dit artikel kan ook worden geweigerd of voorlopige maatregelen kunnen worden opgeheven indien de aangezochte staat die partij is niet

tijdig voldoende bewijsmateriaal ontvangt of indien de goederen een de-minimiswaarde hebben.

8. Alvorens een uit hoofde dit artikel getroffen voorlopige maatregel op te heffen, stelt de aangezochte staat die partij is, indien mogelijk, de verzoekende staat die partij is in de gelegenheid redenen op te geven om de maatregel te handhaven.

9. De bepalingen van dit artikel mogen niet worden uitgelegd als afbreuk doend aan de rechten van derden die te goeder trouw zijn.

10. De staten die partij zijn, zullen overwegen bilaterale of multilaterale verdragen, overeenkomsten of regelingen te sluiten om de doeltreffendheid van de krachtens dit artikel tot stand gebrachte internationale samenwerking te vergroten.

Artikel 51

Bijzondere samenwerking

Onverminderd zijn nationale recht zal elke staat die partij is ernaar streven maatregelen te treffen om hem in staat te stellen, onverminderd zijn eigen strafrechtelijke onderzoeken, vervolgingen of gerechtelijke procedures, zonder voorafgaand verzoek informatie over de opbrengsten van overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten door te geven aan een andere staat die partij is, wanneer hij van oordeel is dat de bekendmaking van dergelijke informatie de ontvangende staat die partij is, zou kunnen helpen bij het instellen of uitvoeren van strafrechtelijke onderzoeken, vervolgingen of gerechtelijke procedures, of zou kunnen leiden tot een verzoek van die staat die partij is uit hoofde van artikel 50 van dit verdrag.

Artikel 52

Teruggave en vervreemding van geconfisqueerde opbrengsten van misdrijven of goederen

1. De opbrengsten van misdrijven of goederen die door een staat die partij is op grond van artikel 31 of 50 van dit verdrag zijn geconfisqueerd, worden door die staat die partij is in overeenstemming met zijn nationale wetgeving en administratieve procedures vervreemd.

2. Indien handelend naar aanleiding van een verzoek van een andere staat die partij is, overeenkomstig artikel 50 van dit verdrag, nemen de staten die partij zijn, voor zover dit is toegestaan door hun nationale recht en indien daarom is verzocht, met voorrang de teruggave van de geconfisqueerde opbrengsten van misdrijven of goederen aan de verzoekende staat die partij is in overweging, opdat deze de slachtoffers van het misdrijf schadeloos kan stellen of deze opbrengsten van misdrijven of goederen kan teruggeven aan hun eerdere rechtmatige eigenaren.

3. Wanneer een staat die partij is, handelt naar aanleiding van een verzoek van een andere staat die partij is overeenkomstig de artikelen 31 en 50 van dit verdrag, kan een staat die partij is, nadat naar behoren rekening is gehouden met schadeloosstelling van slachtoffers, bijzondere aandacht besteden aan het sluiten van overeenkomsten of regelingen betreffende:

(a) het overdragen van de waarde van dergelijke opbrengsten van misdrijven of goederen of middelen verkregen uit de verkoop van dergelijke opbrengsten van misdrijven of goederen of een deel daarvan aan de overeenkomstig artikel 56, lid 2, punt c), van dit verdrag aangewezen rekening en aan intergouvernementele organen die gespecialiseerd zijn in de bestrijding van cybercriminaliteit;

(b) het delen met andere staten die partij zijn, op regelmatige basis of per geval, van dergelijke opbrengsten van misdrijven of goederen, of van middelen verkregen uit de verkoop van dergelijke opbrengsten van misdrijven of goederen, in overeenstemming met zijn nationale wetgeving of administratieve procedures.

4. In voorkomend geval kan de aangezochte staat die partij is, tenzij de staten die partij zijn anders besluiten, redelijke kosten in mindering brengen die zijn gemaakt bij onderzoeken, vervolgingen of gerechtelijke procedures die leiden tot de teruggave of vervreemding van geconfisqueerde goederen overeenkomstig dit artikel.

Hoofdstuk VI

Preventieve maatregelen

Artikel 53

Preventieve maatregelen

1. Elke staat die partij is, streeft ernaar om, in overeenstemming met de grondbeginselen van zijn rechtsstelsel, doeltreffende en gecoördineerde beleidsmaatregelen en beste praktijken te ontwikkelen en uit te voeren of in stand te houden om bestaande of toekomstige mogelijkheden voor cybercriminaliteit te beperken door middel van passende wetgevende, administratieve of andere maatregelen.

2. Elke staat die partij is, treft, binnen zijn mogelijkheden en in overeenstemming met de grondbeginselen van zijn nationale recht, passende maatregelen ter bevordering van de actieve deelname van relevante personen en entiteiten buiten de publieke sector, zoals niet-gouvernementele organisaties, maatschappelijke organisaties, academische instellingen en entiteiten uit de particuliere sector, alsmede het grote publiek, aan de relevante aspecten van de preventie van de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten.

3. Dergelijke preventieve maatregelen omvatten onder meer:

   (a) versterking van de samenwerking tussen rechtshandhavingsinstanties of openbare aanklagers en relevante personen en entiteiten buiten de publieke sector, zoals niet-gouvernementele organisaties, maatschappelijke organisaties, academische instellingen en entiteiten uit de particuliere sector, met het oog op de aanpak van relevante aspecten van het voorkomen en bestrijden van de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten;

   (b) het publiek bewust maken van het bestaan, de oorzaken en de ernst van de dreiging die uitgaat van de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten, door middel van openbare voorlichtingsactiviteiten, openbare onderwijs-, media- en informatievaardigheidsprogramma's en curricula die de deelname

van het publiek bij het voorkomen en bestrijden van dergelijke strafbare feiten bevorderen;

(c) het opbouwen van capaciteit en het leveren van inspanningen om de capaciteit van binnenlandse strafrechtstelsels te vergroten, met inbegrip van opleiding en ontwikkeling van deskundigheid onder beroepsbeoefenaars in het strafrecht, als onderdeel van nationale strategieën ter preventie van de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten;

(d) dienstverleners aanmoedigen om, waar mogelijk in het licht van de nationale omstandigheden en voor zover toegestaan door het nationale recht, doeltreffende maatregelen te treffen om de veiligheid van producten, diensten en klanten van de dienstverleners te versterken;

(e) erkenning geven aan de bijdragen van de legitieme activiteiten van beveiligingsonderzoekers, wanneer deze uitsluitend bedoeld zijn, en voor zover toegestaan en onderworpen aan de door het nationale recht voorgeschreven voorwaarden, om de veiligheid van producten, diensten en klanten van dienstverleners die zich bevinden op het grondgebied van de staat die partij is, te versterken en te verbeteren;

(f) ontwikkeling, facilitering en bevordering van programma's en activiteiten om diegenen die het risico lopen betrokken te raken bij cybercriminaliteit ervan te weerhouden daders te worden en om hun vaardigheden op een legale wijze te ontwikkelen;

(g) het bevorderen van de re-integratie in de samenleving van personen die zijn veroordeeld voor overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten;

(h) het ontwikkelen van strategieën en beleidsmaatregelen, in overeenstemming met het nationale recht, om gendergerelateerd geweld door het gebruik van een informatie- en communicatietechnologiesysteem te voorkomen en uit te bannen, en bij het ontwikkelen van preventieve maatregelen rekening te houden met de bijzondere omstandigheden en behoeften van personen in kwetsbare situaties;

(i) specifieke en op maat gesneden inspanningen om kinderen online veilig te houden, onder meer door middel van onderwijs en opleiding over en bewustmaking van het publiek van online seksueel misbruik van kinderen of seksuele uitbuiting van kinderen en door de nationale rechtskaders te herzien en de internationale samenwerking met het oog op de preventie ervan te versterken, en inspanningen te leveren om ervoor te zorgen dat materiaal betreffende seksueel misbruik van kinderen en seksuele uitbuiting van kinderen snel wordt verwijderd;

(j) het vergroten van de transparantie van en het bevorderen van de bijdrage van het publiek aan besluitvormingsprocessen en het waarborgen dat het publiek voldoende toegang heeft tot informatie;

(k) de eerbiediging, bevordering en bescherming van de vrijheid om informatie over cybercriminaliteit op te vragen, te ontvangen en openbaar te delen;

(l) het ontwikkelen of versterken van programma's ter ondersteuning van slachtoffers van de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten;

(m) het voorkomen en opsporen van overdrachten van opbrengsten van misdrijven en goederen in verband met de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten.

4. Elke staat die partij is, treft passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de relevante bevoegde autoriteit(en) die verantwoordelijk is (zijn) voor het voorkomen en bestrijden van cybercriminaliteit bekend is (zijn) en, in voorkomend geval, toegankelijk is (zijn) voor het publiek, met het oog op de melding, ook anoniem, van elk incident dat overeenkomstig dit verdrag als een strafbaar feit kan worden beschouwd.

5. De staten die partij zijn, streven ernaar de bestaande relevante nationale rechtskaders en administratieve praktijken periodiek te evalueren teneinde lacunes en kwetsbaarheden in kaart te brengen en ervoor te zorgen dat zij relevant blijven in het licht van veranderende dreigingen als gevolg van de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten.

6. De staten die partij zijn, kunnen met elkaar en met relevante internationale en regionale organisaties samenwerken bij het bevorderen en ontwikkelen van de in dit artikel bedoelde maatregelen. Dit omvat deelname aan internationale projecten gericht op het voorkomen van cybercriminaliteit.

7. Elke staat die partij is, stelt de secretaris-generaal van de Verenigde Naties in kennis van de naam en het adres van de autoriteit of autoriteiten die andere staten die partij zijn, kunnen bijstaan bij het ontwikkelen en uitvoeren van specifieke maatregelen ter voorkoming van cybercriminaliteit.

Hoofdstuk VII

Technische bijstand en uitwisseling van informatie

Artikel 54

Technische bijstand en capaciteitsopbouw

1. De staten die partij zijn, overwegen, naar gelang van hun vermogen, elkaar de ruimste mate van technische bijstand en capaciteitsopbouw te verlenen, met inbegrip van opleiding en andere vormen van bijstand, de wederzijdse uitwisseling van relevante ervaring en gespecialiseerde kennis en de overdracht van technologie onder onderling overeengekomen voorwaarden, met bijzondere aandacht voor de belangen en behoeften van ontwikkelingslanden die partij zijn, teneinde het voorkomen, opsporen, onderzoeken en vervolgen van de onder dit verdrag vallende strafbare feiten te vergemakkelijken.

2. De staten die partij zijn, initiëren, ontwikkelen, implementeren of verbeteren, voor zover nodig, specifieke opleidingsprogramma's voor hun werknemers die verantwoordelijk zijn voor het voorkomen, opsporen, onderzoeken en vervolgen van de onder dit verdrag vallende strafbare feiten.

3. De in de leden 1 en 2 van dit artikel bedoelde werkzaamheden kunnen, voor zover toegestaan door het nationale recht, betrekking hebben op:

(a) methoden en technieken die worden gebruikt bij het voorkomen, opsporen, onderzoeken en vervolgen van de onder dit verdrag vallende strafbare feiten;

(b) capaciteitsopbouw bij de ontwikkeling en planning van strategisch beleid en wetgeving ter voorkoming en bestrijding van cybercriminaliteit;

(c) capaciteitsopbouw bij het verzamelen, bewaren en delen van bewijsmateriaal, met name in elektronische vorm, met inbegrip van het in stand houden van de bewakingsketen en forensische analyse;

(d) moderne rechtshandhavingsapparatuur en het gebruik daarvan;

(e) opleiding van de bevoegde autoriteiten in de voorbereiding van verzoeken om wederzijdse rechtshulp en andere vormen van samenwerking die voldoen aan de vereisten van dit verdrag, met name voor het verzamelen, bewaren en delen van bewijsmateriaal in elektronische vorm;

(f) het voorkomen, opsporen en volgen van de bewegingen van opbrengsten die voortvloeien uit het plegen van de onder dit verdrag vallende strafbare feiten, goederen, uitrusting of andere hulpmiddelen en methoden die worden gebruikt voor de overdracht, het verhelen of het verhullen van dergelijke opbrengsten, goederen, uitrusting of andere hulpmiddelen;

(g) passende en efficiënte juridische en administratieve mechanismen en methoden om de inbeslagneming, confiscatie en teruggave van opbrengsten van onder dit verdrag vallende strafbare feiten te vergemakkelijken;

(h) methoden voor de bescherming van slachtoffers en getuigen die samenwerken met gerechtelijke autoriteiten;

(i) opleiding in relevant materieel en procesrecht en onderzoeksbevoegdheden op het gebied van rechtshandhaving, alsook in nationale en internationale regelgeving en in talen.

4. De staten die partij zijn, streven ernaar om, met inachtneming van hun nationale wetgeving, gebruik te maken van de deskundigheid van en nauw samen te werken met andere staten die partij zijn en relevante internationale en regionale organisaties, niet-gouvernementele organisaties, maatschappelijke organisaties, academische instellingen en entiteiten uit de particuliere sector, teneinde de doeltreffende uitvoering van dit verdrag te verbeteren.

5. De staten die partij zijn, verlenen elkaar bijstand bij het plannen en uitvoeren van onderzoeks- en opleidingsprogramma's die tot doel hebben deskundigheid te delen op de in lid 3 van dit artikel bedoelde gebieden, en maken daartoe in voorkomend geval ook gebruik van regionale en internationale conferenties en seminars om de samenwerking te bevorderen en de discussie over problemen van wederzijds belang te stimuleren.

6. De staten die partij zijn, overwegen elkaar op verzoek bij te staan bij het uitvoeren van evaluaties, studies en onderzoek met betrekking tot de soorten, oorzaken en gevolgen van de onder dit verdrag vallende strafbare feiten die op hun respectieve grondgebied zijn gepleegd, met het oog op de ontwikkeling, met deelname van de bevoegde autoriteiten en relevante niet-gouvernementele organisaties,

maatschappelijke organisaties, academische instellingen en entiteiten uit de particuliere sector, van strategieën en actieplannen ter voorkoming en bestrijding van cybercriminaliteit.

7. De staten die partij zijn, bevorderen opleiding en technische bijstand die tijdige uitlevering en wederzijdse rechtshulp vergemakkelijken. Deze opleiding en technische bijstand kunnen onder meer bestaan uit taalopleiding, bijstand bij het opstellen en behandelen van wederzijdse

verzoeken om rechtsbijstand en detacheringen en uitwisselingen van werknemers bij centrale autoriteiten of agentschappen met relevante verantwoordelijkheden.

8. De staten die partij zijn, voeren, voor zover nodig, hun inspanningen op om de doeltreffendheid van technische bijstand en capaciteitsopbouw in internationale en regionale organisaties en in het kader van relevante bilaterale en multilaterale overeenkomsten of regelingen te maximaliseren.

9. De staten die partij zijn, overwegen vrijwillige mechanismen in te stellen om financieel bij te dragen aan de inspanningen van ontwikkelingslanden om dit verdrag uit te voeren door middel van programma's voor technische bijstand en projecten voor capaciteitsopbouw.

10. Elke staat die partij is, streeft ernaar vrijwillige bijdragen te leveren aan het Bureau van de Verenigde Naties voor drugs- en misdaadbestrijding teneinde via het bureau programma's en projecten te bevorderen met het oog op de uitvoering van dit verdrag door middel van technische bijstand en capaciteitsopbouw.

Artikel 55

Informatie-uitwisseling

1. Elke staat die partij is, overweegt, in voorkomend geval, in overleg met relevante deskundigen, met inbegrip van niet-gouvernementele organisaties, maatschappelijke organisaties, academische instellingen en entiteiten uit de particuliere sector, trends op zijn grondgebied te analyseren met betrekking tot strafbare feiten die onder dit verdrag vallen, alsmede de omstandigheden waarin dergelijke strafbare feiten worden gepleegd.

2. De staten die partij zijn, overwegen statistieken, analytische deskundigheid en informatie met betrekking tot cybercriminaliteit te ontwikkelen en met elkaar en via internationale en regionale organisaties te delen, met het oog op de ontwikkeling, voor zover mogelijk, van gemeenschappelijke definities, normen en methoden, alsmede beste praktijken, om dergelijke criminaliteit te voorkomen en te bestrijden.

3. Elke staat die partij is, overweegt toezicht te houden op zijn beleid en praktische maatregelen ter voorkoming en bestrijding van de onder dit verdrag vallende strafbare feiten, en de doeltreffendheid en doelmatigheid ervan te beoordelen.

4. De staten die partij zijn, overwegen informatie uit te wisselen over juridische, beleidsmatige en technologische ontwikkelingen in verband met cybercriminaliteit en het verzamelen van bewijsmateriaal in elektronische vorm.

Artikel 56

Uitvoering van het verdrag door middel van economische ontwikkeling en technische bijstand

1. De staten die partij zijn, treffen maatregelen die bevorderlijk zijn voor de optimale uitvoering van dit verdrag, voor zover mogelijk door middel van internationale samenwerking, rekening houdend met de negatieve gevolgen van de onder dit verdrag vallende strafbare feiten voor de samenleving in het algemeen en, in het bijzonder, voor duurzame ontwikkeling.

2. De staten die Partij zijn, worden sterk aangemoedigd om, voor zover mogelijk en in coördinatie met elkaar, alsmede met internationale en regionale organisaties, concrete inspanningen te leveren om:

   (a) hun samenwerking op verschillende niveaus met andere staten die partij zijn, met name ontwikkelingslanden, te intensiveren met het oog op de versterking van hun vermogen om de onder dit verdrag vallende strafbare feiten te voorkomen en te bestrijden;

   (b) de financiële en materiële bijstand op te voeren ter ondersteuning van de inspanningen van andere staten die partij zijn, met name ontwikkelingslanden, om de onder dit verdrag vallende strafbare feiten doeltreffend te voorkomen en te bestrijden en hen te helpen dit verdrag uit te voeren;

   (c) technische bijstand te verlenen aan andere staten die partij zijn, in het bijzonder ontwikkelingslanden, ter ondersteuning van het voorzien in hun behoeften met betrekking tot de uitvoering van dit verdrag. Daartoe streven de staten die partij zijn ernaar passende en regelmatige vrijwillige bijdragen te leveren aan een rekening die speciaal voor dat doel is aangewezen in een financieringsmechanisme van de Verenigde Naties;

   (d) in voorkomend geval niet-gouvernementele organisaties, maatschappelijke organisaties, academische instellingen en entiteiten uit de particuliere sector, alsmede financiële instellingen aan te moedigen bij te dragen tot de inspanningen van de staten die partij zijn, onder meer in overeenstemming met dit artikel, met name door ontwikkelingslanden meer opleidingsprogramma's en moderne uitrusting ter beschikking te stellen om hen te helpen de doelstellingen van dit verdrag te verwezenlijken;

   (e) beste praktijken en informatie uit te wisselen met betrekking tot de ondernomen activiteiten, teneinde de transparantie te verbeteren, dubbel werk te voorkomen en de geleerde lessen optimaal te benutten.

3. De staten die partij zijn, overwegen tevens gebruik te maken van bestaande subregionale, regionale en internationale programma's, met inbegrip van conferenties en seminars, om samenwerking en technische bijstand te bevorderen en de discussie over problemen van wederzijds belang, met inbegrip van de bijzondere problemen en behoeften van ontwikkelingslanden, te stimuleren.

4. Voor zover mogelijk zorgen de staten die partij zijn ervoor dat de middelen en inspanningen worden verdeeld en gericht zijn op de ondersteuning van de harmonisatie van normen, vaardigheden, capaciteiten,

deskundigheid en technische capaciteiten, met het oog op de vaststelling van gemeenschappelijke minimumnormen tussen de staten die partij zijn om veilige toevluchtsoorden voor de onder dit verdrag vallende strafbare feiten te elimineren en de bestrijding van cybercriminaliteit op te voeren.

5. Voor zover mogelijk doen de uit hoofde van dit artikel genomen maatregelen geen afbreuk aan bestaande verbintenissen inzake buitenlandse bijstand of andere overeenkomsten inzake financiële samenwerking op bilateraal, regionaal of internationaal niveau.

6. De staten die partij zijn, kunnen bilaterale, regionale of multilaterale overeenkomsten of regelingen inzake materiële en logistieke bijstand sluiten, rekening houdend met de financiële regelingen die nodig zijn om de in dit verdrag voorziene middelen voor internationale samenwerking doeltreffend te maken en om de onder dit verdrag vallende strafbare feiten te voorkomen, op te sporen, te onderzoeken en te vervolgen.

Hoofdstuk VIII

Uitvoeringsmechanisme

Artikel 57

De conferentie van de staten die partij zijn bij dit verdrag

1. Er wordt een conferentie van de staten die partij zijn bij het verdrag ingesteld om de capaciteit van en de samenwerking tussen de staten die partij zijn te verbeteren teneinde de doelstellingen van dit verdrag te verwezenlijken en de uitvoering ervan te bevorderen en te evalueren.

2. De secretaris-generaal van de Verenigde Naties roept de conferentie van de staten die partij zijn uiterlijk één jaar na de inwerkingtreding van dit verdrag bijeen. Daarna worden gewone vergaderingen van de conferentie gehouden overeenkomstig het reglement van orde dat door de conferentie wordt vastgesteld.

3. De conferentie van de staten die partij zijn, stelt een reglement van orde en een reglement betreffende de in dit artikel omschreven activiteiten vast, met inbegrip van regels betreffende de toelating en deelneming van waarnemers en de betaling van de bij de uitvoering van die activiteiten gemaakte kosten. Bij dergelijke regels en aanverwante activiteiten wordt rekening gehouden met beginselen als doeltreffendheid, inclusiviteit, transparantie, efficiëntie en nationale verantwoordelijkheid.

4. Bij de instelling van haar regelmatige vergaderingen houdt de conferentie van de staten die partij zijn rekening met het tijdstip en de plaats van de vergaderingen van andere relevante internationale en regionale organisaties en mechanismen in soortgelijke aangelegenheden, met inbegrip van hun subsidiaire verdragsorganen, in overeenstemming met de in lid 3 van dit artikel genoemde beginselen.

5. De conferentie van de staten die partij zijn, komt activiteiten, procedures en werkmethoden overeen ter verwezenlijking van de in lid 1 van dit artikel genoemde doelstellingen, met inbegrip van:

(a) het vergemakkelijken van het effectieve gebruik en de effectieve uitvoering van dit verdrag, het in kaart brengen van eventuele problemen in verband met dit verdrag, alsmede de activiteiten die door de staten die partij zijn in het kader van dit verdrag worden uitgevoerd, met inbegrip van het aanmoedigen van het mobiliseren van vrijwillige bijdragen;

(b) het vergemakkelijken van de uitwisseling van informatie over juridische, beleids- en technologische ontwikkelingen met betrekking tot de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten en het verzamelen van bewijsmateriaal in elektronische vorm door de staten die partij zijn en relevante internationale en regionale organisaties, alsmede niet-gouvernementele organisaties, maatschappelijke organisaties, academische instellingen en entiteiten uit de particuliere sector, overeenkomstig het nationale recht, alsmede over patronen en trends op het gebied van cybercriminaliteit en over succesvolle praktijken voor het voorkomen en bestrijden van dergelijke strafbare feiten;

(c) samenwerking met relevante internationale en regionale organisaties, alsook met niet-gouvernementele organisaties, maatschappelijke organisaties, academische instellingen en entiteiten uit de particuliere sector;

(d) het op passende wijze gebruikmaken van relevante informatie van andere internationale en regionale organisaties en van mechanismen ter voorkoming en bestrijding van de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten, teneinde onnodig dubbel werk te voorkomen;

(e) het periodiek evalueren van de uitvoering van dit verdrag door de staten die partij zijn;

(f) het doen van aanbevelingen ter verbetering van dit verdrag en de uitvoering ervan, alsmede het overwegen van mogelijke aanvullingen op of wijzigingen van het verdrag;

(g) het opstellen en vaststellen van aanvullende protocollen bij dit verdrag op basis van de artikelen 61 en 62 van dit verdrag;

(h) het nota nemen van de vereisten inzake technische bijstand en capaciteitsopbouw van de staten die partij zijn met betrekking tot de uitvoering

van dit verdrag en het aanbevelen van alle maatregelen die zij in dat verband noodzakelijk acht.

6. Elke staat die partij is, verstrekt de conferentie van de staten die partij zijn informatie over wetgevende, administratieve en andere maatregelen, alsmede over zijn programma's, plannen en praktijken ter uitvoering van dit verdrag, zoals vereist door de conferentie. De conferentie onderzoekt wat de meest doeltreffende manier is om informatie te ontvangen en te onderzoeken en er gevolg aan geven, met inbegrip van, onder meer, informatie die is ontvangen van

staten die partij zijn en van bevoegde internationale en regionale organisaties. Input die wordt ontvangen van vertegenwoordigers van relevante niet-gouvernementele organisaties, maatschappelijke organisaties, academische instellingen en entiteiten uit de particuliere sector, naar behoren geaccrediteerd overeenkomstig door de conferentie vast te stellen procedures, kan ook in aanmerking worden genomen.

7. Voor de toepassing van lid 5 van dit artikel kan de conferentie van de staten die partij zijn de toetsingsmechanismen instellen en beheren die zij nodig acht.

8. Krachtens de leden 5 tot en met 7 van dit artikel stelt de conferentie van de staten die partij zijn, indien zij dit nodig acht, passende mechanismen of hulporganen in om bij te dragen tot de doeltreffende uitvoering van het verdrag.

Artikel 58

Secretariaat

1. De secretaris-generaal van de Verenigde Naties zal de benodigde secretariaatsdiensten leveren aan de conferentie van de staten die partij zijn bij het verdrag.

2. Het secretariaat zal:

   (a) de conferentie van de staten die partij zijn, bijstaan bij de uitvoering van de in dit verdrag omschreven activiteiten en regelingen treffen en de nodige diensten verlenen voor de zittingen van de conferentie die op dit verdrag betrekking hebben;

   (b) op verzoek de staten die partij zijn, bijstaan bij het verstrekken van informatie aan de conferentie van de staten die partij zijn, zoals voorzien in dit verdrag; en

   (c) zorgen voor de nodige coördinatie met de secretariaten van relevante internationale en regionale organisaties.

Hoofdstuk IX

Slotbepalingen

Artikel 59

Toepassing van het verdrag

1. Elke staat die partij is, treft de nodige maatregelen, met inbegrip van wettelijke en administratieve maatregelen, in overeenstemming met de grondbeginselen van zijn nationale recht, om de nakoming van zijn verplichtingen uit hoofde van dit verdrag te waarborgen.

2. Elke staat die partij is, kan strengere maatregelen treffen dan die waarin dit verdrag voorziet ter voorkoming en bestrijding van de overeenkomstig dit verdrag strafbaar gestelde feiten.

Artikel 60

Gevolgen van het verdrag

1. Indien twee of meer staten die partij zijn reeds een overeenkomst of verdrag hebben gesloten met betrekking tot de in dit verdrag geregelde aangelegenheden of anderszins hun betrekkingen ter zake van deze aangelegenheden hebben geregeld, of dit in de toekomst doen, zijn zij eveneens gerechtigd die overeenkomst of dat verdrag toe te passen of die betrekkingen dienovereenkomstig te regelen.
2. Niets in dit verdrag doet afbreuk aan andere rechten, beperkingen, verplichtingen en verantwoordelijkheden van een staat die partij is uit hoofde van het internationaal recht.

Artikel 61

Verband met protocollen

1. Dit verdrag kan worden aangevuld met een of meer protocollen.
2. Om partij te worden bij een protocol, moet een staat of een regionale organisatie voor economische integratie ook partij zijn bij dit verdrag.
3. Een staat die partij is bij dit verdrag is niet gebonden door een protocol, tenzij hij partij wordt bij het protocol overeenkomstig de bepalingen daarvan.
4. Elk protocol bij dit verdrag wordt uitgelegd in samenhang met dit verdrag, rekening houdend met het doel van dat protocol.

Artikel 62

Vaststelling van aanvullende protocollen

1. Er zijn ten minste zestig staten die partij zijn vereist voordat een aanvullend protocol ter vaststelling wordt overwogen door de conferentie van de staten die partij zijn. De conferentie stelt alles in het werk om over elk aanvullend protocol een consensus te bereiken. Indien alle pogingen tot het bereiken van een consensus hebben gefaald en er geen overeenkomst bereikt is, is voor het aanvullend protocol, als laatste redmiddel

om te worden aangenomen, een tweederdemeerderheid vereist van de staten die partij zijn die aanwezig zijn bij en hun stem uitbrengen op de vergadering van de conferentie.

2. Regionale organisaties voor economische integratie oefenen ten aanzien van aangelegenheden die onder hun bevoegdheid vallen hun stemrecht krachtens dit artikel uit met een aantal stemmen dat gelijk is aan het aantal van hun lidstaten dat partij is bij dit verdrag.

Deze organisaties oefenen hun stemrecht niet uit indien hun lidstaten hun stemrecht uitoefenen, en omgekeerd.

Artikel 63

Beslechting van geschillen

1. Indien tussen staten die partij zijn een geschil ontstaat betreffende de uitleg of de toepassing van dit verdrag, trachten de betrokken partijen dit geschil door middel van onderhandelingen of op een andere door henzelf te kiezen vreedzame wijze te regelen.

2. Elk geschil tussen twee of meer staten die partij zijn betreffende de uitlegging of toepassing van dit verdrag dat niet binnen een redelijke termijn door middel van onderhandelingen of andere vreedzame middelen kan worden beslecht, wordt op verzoek van een van die staten die partij zijn aan arbitrage onderworpen. Indien deze staten die partij zijn na zes maanden na de datum van het verzoek om arbitrage nog geen overeenstemming hebben kunnen bereiken over de organisatie van de arbitrage, kan elk van deze staten die partij zijn het geschil op verzoek voorleggen aan het Internationaal Gerechtshof overeenkomstig het Statuut van het Hof.

3. Elke staat die partij is, kan op het tijdstip van ondertekening, bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring van of toetreding tot dit verdrag verklaren dat hij zich niet gebonden acht door lid 2 van dit artikel. De andere staten die partij zijn, zijn niet gebonden door lid 2 van dit artikel ten aanzien van een staat die partij is die een dergelijk voorbehoud heeft gemaakt.

4. Elke staat die partij is die overeenkomstig lid 3 van dit artikel een voorbehoud heeft gemaakt, kan dat voorbehoud te allen tijde intrekken door middel van een kennisgeving aan de secretaris-generaal van de Verenigde Naties.

Artikel 64

Ondertekening, bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring en toetreding

1. Dit verdrag staat open voor ondertekening door alle staten in Hanoi in 2025 en daarna op het hoofdkwartier van de Verenigde Naties in New York tot en met 31 december 2026.

2. Dit verdrag staat ook open voor ondertekening door regionale organisaties voor economische integratie, mits ten minste één lidstaat van een dergelijke organisatie dit verdrag heeft ondertekend overeenkomstig lid 1 van dit artikel.

3. Dit verdrag dient te worden bekrachtigd, aanvaard of goedgekeurd. De akten van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring worden nedergelegd bij de secretaris-generaal van de Verenigde Naties. Een regionale organisatie voor economische integratie kan haar akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring nederleggen indien ten minste een van haar lidstaten hetzelfde heeft gedaan. In die akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring verklaart die organisatie de omvang van haar bevoegdheid met betrekking tot de

door dit verdrag gereglementeerde aangelegenheden. Deze organisatie stelt ook de depositaris in kennis van elke relevante wijziging betreffende de omvang van haar bevoegdheid.

4. Dit verdrag staat open voor toetreding door elke staat of regionale organisatie voor economische integratie waarvan ten minste één lidstaat partij is bij dit verdrag. De akten van toetreding worden nedergelegd bij de secretaris-generaal van de Verenigde Naties. Bij haar toetreding verklaart een regionale organisatie voor economische integratie de omvang van haar bevoegdheid met betrekking tot de door dit verdrag gereglementeerde aangelegenheden. Deze organisatie stelt ook de depositaris in kennis van elke relevante wijziging betreffende de omvang van haar bevoegdheid.

Artikel 65

Inwerkingtreding

1. Dit verdrag treedt in werking op de negentigste dag na de datum van nederlegging van de veertigste akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding. Voor de toepassing van dit lid wordt een akte die door een organisatie voor regionale economische integratie wordt nedergelegd niet beschouwd als een bijkomende akte naast de akten die haar lidstaten reeds hebben nedergelegd.

2. Voor elke staat of regionale organisatie voor economische integratie die dit verdrag bekrachtigt, aanvaardt, goedkeurt of ertoe toetreedt na de nederlegging van de veertigste akte van een dergelijke handeling, treedt dit verdrag in werking op de dertigste dag na de datum van nederlegging door die staat of organisatie van de desbetreffende akte of op de datum waarop dit verdrag overeenkomstig lid 1 van dit artikel in werking treedt, indien dat later is.

Artikel 66

Wijzigingen

1. Na het verstrijken van een termijn van vijf jaar na de inwerkingtreding van dit verdrag kan een staat die partij is een wijziging voorstellen en deze toezenden aan de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, die vervolgens de voorgestelde wijziging meedeelt aan de staten die partij zijn en aan de conferentie van de staten die partij zijn bij het verdrag, teneinde het voorstel te overwegen en daarover een besluit te nemen. De conferentie stelt alles in het werk om over elke wijziging een consensus te bereiken. Indien alle pogingen tot het bereiken van een consensus hebben gefaald en er geen overeenkomst bereikt is, is voor de wijziging, als laatste redmiddel om te

worden aangenomen, een tweederdemeerderheid vereist van de staten die partij zijn die aanwezig zijn bij en hun stem uitbrengen op de vergadering van de conferentie.

2. Regionale organisaties voor economische integratie oefenen ten aanzien van aangelegenheden die onder hun bevoegdheid vallen hun stemrecht krachtens dit artikel uit met een aantal stemmen dat gelijk is aan het aantal van hun lidstaten dat partij is bij dit verdrag.

Deze organisaties oefenen hun stemrecht niet uit indien hun lidstaten hun stemrecht uitoefenen, en omgekeerd.

3. Een overeenkomstig lid 1 van dit artikel vastgestelde wijziging is onderworpen aan bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring door de staten die partij zijn.

4. Een overeenkomstig lid 1 van dit artikel vastgestelde wijziging treedt ten aanzien van een staat die partij is in werking 90 dagen na de datum van nederlegging bij de secretaris-generaal van de Verenigde Naties van een akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring van een dergelijke wijziging.

5. Wanneer een wijziging in werking treedt, is zij bindend voor de staten die partij zijn en die te kennen hebben gegeven erdoor gebonden te zijn. Andere staten die partij zijn, blijven gebonden door de bepalingen van dit verdrag en alle eerdere wijzigingen die zij hebben bekrachtigd, aanvaard of goedgekeurd.

Artikel 67

Opzegging

1. Een staat die partij is kan dit verdrag opzeggen door middel van een schriftelijke kennisgeving aan de secretaris-generaal van de Verenigde Naties. De opzegging wordt van kracht een jaar na de datum van ontvangst van de kennisgeving door de secretaris-generaal.

2. Een regionale organisatie voor economische integratie houdt op partij te zijn bij dit verdrag wanneer al haar lidstaten het hebben opgezegd.

3. Opzegging van dit verdrag overeenkomstig lid 1 van dit artikel houdt de opzegging in van alle protocollen daarbij.

Artikel 68

Depositaris en talen

1. De secretaris-generaal van de Organisatie van de Verenigde Naties wordt als depositaris van dit verdrag aangewezen.

2. Het origineel van dit verdrag, waarvan de Arabische, de Chinese, de Engelse, de Franse, de Russische en de Spaanse tekst gelijkelijk authentiek zijn, wordt nedergelegd bij de secretaris-generaal van de Verenigde Naties.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekende gevolmachtigden, daartoe door hun respectieve regeringen naar behoren gemachtigd, dit verdrag hebben ondertekend.